

ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC DIN ROMÂNIA: REALITĂȚI, NEVOI ȘI DIRECȚII DE ACȚIUNE

STUDIU REALIZAT DE ASOCIAȚIA GO-AHEAD

AUTOARE COORDONATOARE: DR. RODICA-CORINA ANDREI

AUTORI: DR. ANA-MARIA ZAMFIR, MARIA-EMILIA CIOLAN

GO-AHEAD
Training the open-minded

ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC DIN ROMÂNIA: REALITĂȚI, NEVOI ȘI DIRECȚII DE ACȚIUNE

Martie 2026

Studiu realizat de Asociația GO-AHEAD

Autoare coordonatoare: Dr. Rodica-Corina Andrei

Autori: Dr. Ana-Maria Zamfir, Maria-Emilia Ciolan

Supervizare instituțională:

Alexandra Daniela Bălșeanu, Președinte Asociația GO-AHEAD

Adeline Duca, Vicepreședinte Asociația GO-AHEAD

Copertă și tehnoredactare: Alexandra Croitoru-Popescu

Asociația GO-AHEAD este o organizație non-guvernamentală înființată în august 2017 a cărei misiune este integrarea dezvoltării socio-emoționale și a consilierii în procesul educațional din România, contribuind astfel la creșterea calității actului educațional, incluziune socială și șanse egale la educație.

Website: <https://linktr.ee/asociatia.goahead>

Pagină Facebook: <https://www.facebook.com/AsociatiaGOAHEAD/>

Dedicație

Dedicăm acest studiu tuturor elevilor și elevelor din liceele tehnologice și școlile profesionale, cât și celor care zi de zi încearcă să combată stereotipurile privind Învățământul Profesional și Tehnic.

Mulțumiri

Le mulțumim celor care au contribuit la diseminarea chestionarelor către elevi și eleve, cadre didactice și părinți: inspectorilor școlari generali, inspectorilor școlari pentru învățământ profesional și tehnic, directorilor, profesorilor, profesorilor diriginți din licee, colegii tehnologice și școli profesionale.

CUPRINS

Introducere.....	8
Capitolul I: Priorități strategice. Importanța Învățământului Profesional și Tehnic.....	9
Capitolul II: Aspecte metodologice și obiectivele cercetării.....	15
Capitolul III: Perspectiva elevilor din liceele tehnologice.....	18
Detalii despre elevii din liceele tehnologice.....	19
Abandon și absenteism. Atitudinea față de școală.....	19
Tipuri de sprijin și perspectiva asupra traseului profesional.....	23
Mărturiile elevilor. Abordarea calitativă.....	26
Capitolul IV: Perspectiva cadrelor didactice.....	29
Problemele elevilor din IPT.....	30
Tipuri de sprijin utile pentru elevii care provin din medii defavorizate sau se află în risc de abandon școlar.....	33
Capitolul V: Perspectiva părinților.....	37
Capitolul VI: Perspectiva elevilor din clasele terminale de gimnaziu.....	46
Capitolul VII: Puterea comunității. DREAM pentru elevi.....	51
Capitolul VIII: Concluzii.....	54
Recomandări și direcții de acțiune.....	61
Bibliografie.....	64

INTRODUCERE

Învățământul profesional și tehnic (IPT) este esențial pentru dezvoltarea unei economii competitive, asigurând formarea unor specialiști calificați care răspund direct cerințelor pieței muncii și contribuie la progresul tehnologic și economic al societății.

Acesta le permite tinerilor să își continue educația și să dobândească calificări căutate pe piața muncii. Creșterea accesului la educație prin îmbunătățirea participării la învățământ profesional și tehnic este, așadar, o prioritate pentru orice societate care își dorește dezvoltarea capitalului său uman și sprijinirea tuturor să își atingă potențialul maxim.

În prezent, elevii din liceele tehnologice din România se confruntă cu un set complex de provocări educaționale, sociale și economice, care le influențează atât parcursul școlar, cât și integrarea ulterioară pe piața muncii. Cele mai frecvente dificultăți identificate în literatura de specialitate și în cercetările aplicate sunt vulnerabilitățile socio-economice, precum proveniența din medii dezavantajate (rural, comunități cu venituri reduse), risc crescut de abandon școlar și nevoia de a lucra în paralel cu studiile, dar și orientare și consiliere profesională insuficientă, alegerea traseului educațional pe baza notelor, nu a intereselor și un nivel scăzut de informare în gimnaziu privind opțiunile IPT. La acestea se adaugă și o serie de stereotipuri negative, construite ca urmare a percepției că liceele tehnologice reprezintă „opțiunea celor slabi”.

Studiul de față are în vedere analiza nevoilor, realităților și oportunităților elevilor din Învățământul Profesional și Tehnic în contextul provocărilor majore cu care se confruntă România în domeniul educației și incluziunii sociale.

CAPITOLUL I.

PRIORITĂȚI STRATEGICE.

IMPORTANȚA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

PROFESIONAL ȘI TEHNIC

Investițiile în oameni, în special în tineri, reprezintă o prioritate majoră la nivelul Uniunii Europene, iar această abordare este esențială pentru ca UE să își atingă obiectivele economice și sociale. Statele membre trebuie să își modernizeze sistemele de educație și formare profesională pentru a sprijini mai bine indivizii să dobândească competențele necesare pe piața muncii și în viața de zi cu zi.

Agenda Europeană a Competențelor, Recomandarea Consiliului din 24 noiembrie 2020 privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență¹ a fost promovată cu scopul de a moderniza sistemele de învățământ profesional și tehnic din întreaga Uniune Europeană, pentru a furniza competențele necesare unor economii sustenabile, echitabile și reziliente. Aceasta presupune transformarea sistemelor într-unele mai agile, flexibile și adaptabile la schimbările de pe piața muncii, promovând totodată calitatea și incluziunea. Recomandarea Consiliului stabilește principii esențiale pentru ca educația și formarea profesională să devină flexibile, adaptându-se rapid cerințelor pieței muncii și oferind oportunități de învățare de calitate atât pentru tineri, cât și pentru adulți. Este accentuată importanța oportunităților de ucenicie și învățare la locul de muncă. Pentru facilitarea acestor transformări, Comisia Europeană susține dezvoltarea centrelor de excelență în pregătire profesională prin întărirea cooperării între partenerii locali care formează ecosistemele de competențe. Mai mult, pentru ca pregătirea profesională să devină un mecanism strategic al rezilienței economice, Comisia Europeană pregătește o **nouă Strategie Europeană pentru Educație și Formare Profesională**.

Conform Raportului din 2025 din cadrul **Semestrului European²**, România continuă să se confrunte cu provocări majore în domeniul educației și incluziunii sociale. Printre acestea se numără rata ridicată de părăsire timpurie a școlii, ponderea crescută a tinerilor care nu sunt în ocupare, educație sau formare profesională, inegalități educaționale și calitate scăzută a educației, dificultăți ale absolvenților să își continue parcursul educațional și să se

¹ Agenda Europeană a Competențelor pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență: <https://mmuncii.gov.ro/biroul-virtual-noul-pachet-agenda-pentru-competente/>

² Semestrul european în 2025: <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/european-semester/2025/>

insereze pe piața muncii. România trebuie să continue modernizarea sistemului de educație și formare profesională pentru a răspunde nevoilor pieței muncii, însă doar un număr redus dintre elevi beneficiază de învățare bazată pe muncă, iar rata de ocupare a absolvenților recentți rămâne scăzută³ (57,7% pentru tinerii aflați în primii trei ani de la finalizarea studiilor). Pentru a face învățământul profesional și tehnic mai relevant pentru piața muncii, este important ca angajatorii să fie mai implicați în procesul de învățare. În aceste condiții, **recomandările de țară 2025-2026 pentru România**⁴ includ îmbunătățirea competențelor de bază și adaptarea educației și formării profesionale la nevoile pieței muncii, alături de reducerea excluziunii sociale prin creșterea accesului la educație și alte servicii publice de calitate, mai ales pentru persoanele de etnie romă sau alte grupuri dezavantajate.

Conform **Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023**⁵, învățământul liceal prin filiera tehnologică este caracterizat de o orientare practică, iar activitățile de predare, învățare și evaluare se pot desfășura, parțial, la angajatorii cu care unitățile de învățământ au încheiate contracte de pregătire practică. În cadrul filierei tehnologice, se organizează programe menite să dezvolte competențele necesare integrării profesionale ulterioare.

Pe de altă parte, dreptul la educație incluzivă de calitate este garantat, fiind necesar ca sistemul de educație să acorde o atenție sporită copiilor vulnerabili, expuși riscului de marginalizare, excludere sau care obțin performanțe școlare reduse.

³ Ratele de ocupare a tinerilor care nu sunt în educație și formare, în funcție de nivelul de educație atins și de anii trecuți de la finalizarea celui mai înalt nivel de educație: https://doi.org/10.2908/EDAT_LFSE_24

⁴ Recomandarea Consiliului privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale României: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10984-2025-INIT/en/pdf>

⁵ Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023: https://edu.ro/sites/default/files/fi%C8%99iere/Minister/2023/Lege_educatie_Romania_educata/legi_monitor/Legea_invatamantului_preuniversitar_nr_198.pdf

Planul Național de Implementare pentru Educație și Formare Profesională Inițială și Continuă (PNI-VET) România⁶ definește măsurile naționale pentru perioada 2021-2027 ce urmăresc atingerea obiectivelor stabilite la nivel european. Astfel, PNI-VET include măsuri ce vizează:

1. Îmbunătățirea corelării ofertei de formare profesională inițială și continuă cu nevoile pieței muncii;
2. Asigurarea flexibilității și a oportunităților de evoluție prin educație și formare profesională;
3. Creșterea atractivității învățământului profesional și tehnic;
4. Creșterea participării și facilitarea accesului la formarea profesională inițială și continuă;
5. Îmbunătățirea calității formării profesionale inițiale și continue, atât la nivel de sistem, cât și la nivel de furnizor.

Strategia „Copii protejați, România sigură” 2023–2027⁷, document de politici publice care are ca scop principal asigurarea protecției și promovării drepturilor copilului în România, are în vedere necesitatea creșterii accesibilității și atractivității IPT. Strategia subliniază că infrastructura precară, resursele educaționale insuficiente și polarizarea între școlile performante și cele defavorizate afectează accesul echitabil la IPT, mai ales în mediul rural. Este necesară îmbunătățirea expunerii elevilor la învățarea practică și colaborarea mai strânsă cu angajatorii locali pentru stagii, învățare în sistem dual și burse. Strategia recomandă:

- Investiții în infrastructură modernă și dotări specifice.
- Consolidarea legăturii cu piața muncii prin programe de practică și parteneriate școală-firmă.
- Formarea continuă și monitorizată a cadrelor didactice.

⁶ Planul Național de Implementare pentru Educație și Formare Profesională Inițială și Continuă: https://www.edu.ro/sites/default/files/fi%C8%99iere/Cooperare-Internationala/2023/Romania_PNI-VET_RO.pdf

⁷ Hotărârea nr. 969/2023 privind aprobarea Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului „Copii protejați, România sigură” 2023-2027: <https://copii.gov.ro/1/strategia-nationala-copii-protejati-romania-sigura-2023-2027-a-fost-aprobata/>

- Creșterea sprijinului pentru elevii din zone defavorizate și dezvoltarea rutelor de formare care să permită continuarea studiilor spre niveluri

Referitor la implicarea părinților pentru sprijinirea participării copiilor și tinerilor la educație, obiectivul general al **Strategiei naționale pentru susținerea părinților 2024-2030**⁸ este informarea, consilierea, asistența și sprijinul material al părinților în vederea asigurării celor mai bune condiții pentru creșterea, îngrijirea și educarea copiilor.

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030⁹ promovează OBIECTIVUL 4: EDUCAȚIE DE CALITATE, promovând acțiuni pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii și a riscului de abandon școlar cu care se confruntă cu precădere tinerii din grupuri vulnerabile, cum ar fi familiile sărace sau cele de etnie romă.

Conform **Raportului privind starea învățământului preuniversitar din România 2023 – 2024**¹⁰ (Ministerul Educației), rata abandonului școlar rămâne cea mai ridicată la filiera tehnologică dintre toate filierele (în anul școlar 2022/2023: 1,6% pentru filiera tehnologică, 0,3% pentru filiera teoretică și 0,5% pentru filiera vocațională).

Potrivit unui studiu realizat de **Asociația GO-AHEAD privind "Nevoile și aspirațiile elevilor și elevelor din liceele tehnologice"**¹¹ și școlile profesionale din România, la care au participat 3304 elevi, topul problemelor tinerilor din liceele tehnologice include neîncrederea în sine (peste 50% dintre elevi au ales

⁸ STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU SUSȚINEREA PĂRINȚILOR 2024 – 2030: https://www.edu.ro/sites/default/files/Proiect_SNSP_2024_2030.pdf

⁹ Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030: <https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf>

¹⁰ Raport privind starea învățământului preuniversitar din România 2023 – 2024: https://www.edu.ro/sites/default/files/fi%C8%99iere/Minister/2024/div/Rapoarte_sistem/Raport_Stare_invatamant_preuniv-2023-2024.pdf

¹¹ Nevoi și aspirații ale elevilor și elevelor din liceele tehnologice și școlile profesionale din România: <https://go-ahead.ro/studii/nevoi-si-aspiratii-ale-elevilor-si-elevelor-din-liceele-tehnologice-si-scolile-profesionale-din-romania/>

această problemă ca fiind importantă), nesiguranța cu privire la viitorul lor și faptul că simt tristețe sau lipsă de energie. Răspunsurile lor au accentuat dificultățile legate de aspecte emoționale, inclusiv factori de stres care se pot reflecta în activitățile de zi cu zi, în starea de sănătate mintală și în performanțele școlare. Deși se definesc și se caracterizează îndeosebi în termeni pozitivi (trăsături morale și de caracter), se confruntă totuși cu multe frici și temeri.

Analiza a arătat că majoritatea elevilor se tem de eșec, în orice formă a sa, dar mai ales în ceea ce privește școala. Aproximativ 6 din 10 elevi (56,9%) se confruntă cu frica de eșec școlar, care se traduce, în perspectiva lor, în frica de a nu promova Bacalaureatul, de a rămâne repetenți sau corigenți. O altă frică importantă este cea de sărăcie și excluziune socială. În paralel, visurile lor sunt ambițioase, ceea ce arată dorința de a învăța, de a se perfecționa și de a ajunge să aibă succes personal și profesional. Peste 35% dintre elevii respondenți își doresc să aibă o carieră într-un domeniu destul de clar definit, pe care l-au ales.

Peste un sfert dintre elevii participanți la analiză își doresc să aibă mai multă încredere în ei și să devină perseverenți. Din răspunsurile lor reiese clar necesitatea de sprijin socio-emoțional, mai ales când se confruntă cu greutăți acasă și cu alegeri importante în ceea ce privește viața privată. Totodată, adolescenții au nevoie de mentorat pentru a-și forma și menține deprinderi sănătoase, pentru a se dezvolta socio-emoțional și a putea respinge influențele negative, pentru a găsi modele sănătoase, dar și pentru a primi ghidare în ceea ce privește cariera.

CAPITOLUL II.

ASPECTE METODOLOGICE ȘI OBIECTIVELE CERCETĂRII

Capitolul de față prezintă cadrul metodologic al cercetării, mai precis designul studiului, instrumentele utilizate pentru colectarea datelor, caracteristicile eșantionului și procedurile de analiză, în vederea examinării percepțiilor și nevoilor actorilor implicați în Învățământul Profesional și Tehnic din România.

Obiectivele cercetării:

- 1. Analiza percepțiilor și experiențelor actorilor educaționali (cadre didactice, elevi din ÎPT, părinți și elevi din ultimii ani de gimnaziu) privind realitățile actuale ale învățământului profesional și tehnic din România.**
- 2. Identificarea nevoilor educaționale, sociale și de orientare profesională ale elevilor din învățământul profesional și tehnic, precum și a barierelor de acces și participare.**
- 3. Elaborarea unor direcții strategice și măsuri de intervenție pentru creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic.**

Autoarele au folosit metode cantitative și calitative de colectare a datelor. Pentru elaborarea studiului de față, au fost elaborate 4 seturi de chestionare cu întrebări închise pentru elevii din liceele tehnologice și școlile profesionale, cadrele didactice din liceele tehnologice și școlile profesionale, părinții elevilor din liceele tehnologice și elevii din gimnaziu din județele Constanța, Dâmbovița, Prahova, Neamț, Suceava, Caraș-Severin, Mehedinți, Buzău, Gorj și Tulcea. Cercetarea a vizat comunități educaționale cu elevi proveniți din categorii vulnerabile, cu scopul de a surprinde nevoile acestora de sprijin pentru susținerea participării la educație.

Chestionarele au urmărit să identifice nevoi, provocări, cât și potențiale măsuri de sprijin pentru elevii din liceele tehnologice și școlile profesionale privind creșterea accesibilității și atractivității învățământului profesional și tehnic. Răspunsurile oferite au fost confidențiale, informațiile furnizate fiind analizate doar din punct de vedere statistic.

Astfel, pentru analiză au fost colectate:

- 3913 răspunsuri de la elevii din liceele tehnologice și școlile profesionale;
- 1107 răspunsuri de la cadrele didactice din instituțiile de învățământ;

- 1209 răspunsuri de la elevii din gimnaziu;
- 4235 răspunsuri de la părinții elevilor.

Eșantionul elevilor de liceu a inclus 46% elevi din mediul rural și 54% din mediul urban, având o distribuție echilibrată după sex. Elevii din eșantion sunt distribuiți pe clase astfel: 1243 din clasa a IX-a, 1189 din clasa a X-a, 1009 din clasa a XI-a și 472 din clasa a XII/XIII-a. Elevii de gimnaziu incluși în cercetare provin, în principal, din clasele a VIII-a și a VII-a, având vârsta cuprinsă între 11 și 16 ani.

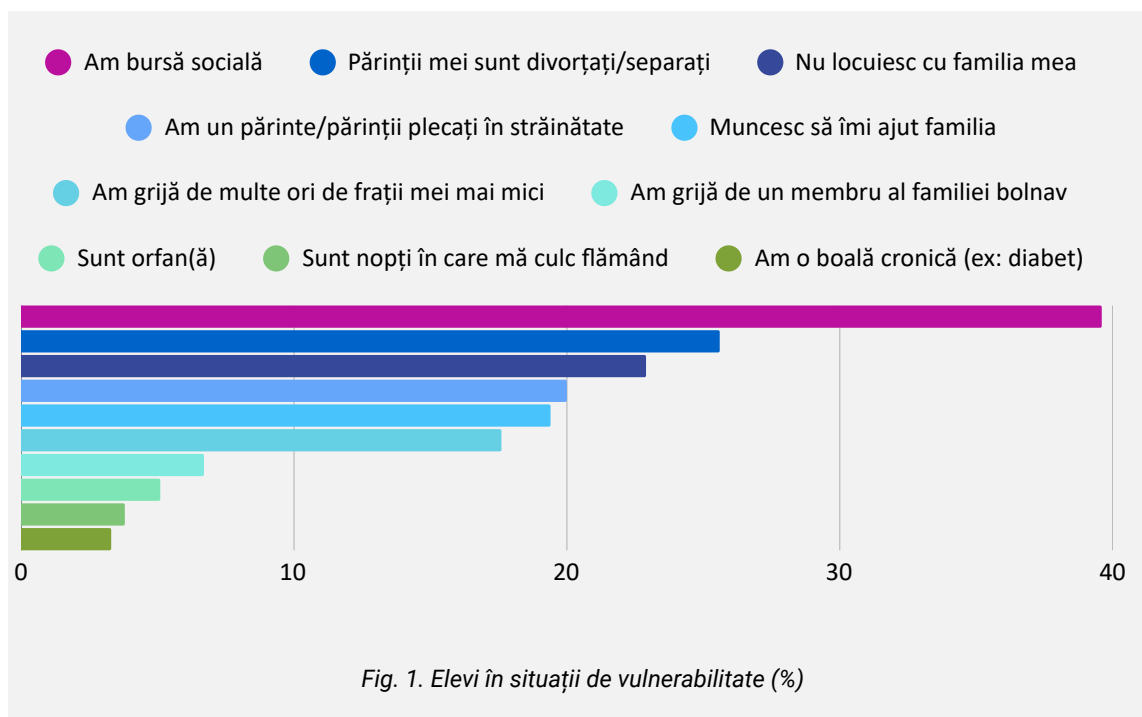
De asemenea, au avut loc două focus grupuri cu elevi din liceele tehnologice și școlile profesionale care fac parte din comunitatea DREAM, unul în format fizic, altul online pe platforma ZOOM. La discuții au participat 22 elevi din cadrul comunității.

Scopul focus grupurilor a fost identificarea principalelor nevoi, dificultăți și așteptări ale elevilor din învățământul profesional și tehnic (ÎPT), precum și explorarea modului în care o comunitate de sprijin, precum DREAM, poate contribui la îmbunătățirea experienței lor educaționale și profesionale. Discuțiile au vizat experiența generală a elevilor la școală, factorii care influențează absenteismul și abandonul școlar, dificultățile întâmpinate în procesul de învățare și în relațiile cu profesorii sau colegii, precum și nevoile de sprijin educațional, psihologic și financiar. De asemenea, participanții au discutat despre importanța orientării în carieră, despre relația cu angajatorii și despre tipurile de activități și programe care i-ar putea motiva să se implice mai mult în procesul educațional. În cadrul focus grupului au fost analizate și avantajele apartenenței la o comunitate de sprijin.

CAPITOLUL III. PERSPECTIVA ELEVILOR DIN LICEELE TEHNOLOGICE

Detalii despre elevii din liceele tehnologice

Datele colectate cu privire la situațiile de vulnerabilitate (situații familiale, financiare, sociale etc.) cu care se confruntă elevii ajută la identificarea categoriilor de elevi care necesită intervenții prioritare pentru prevenirea excluziunii școlare și pentru asigurarea accesului egal la educație. Din cei 3913 elevi respondenți, cea mai mare categorie este cea a elevilor beneficiari de bursă socială (40%), urmată de elevii care au părinți divorțați/separați (26%). De asemenea, aproximativ unul din cinci elevi nu locuiește împreună cu familia, are cel puțin un părinte plecat în străinătate sau muncește ca să își ajute familia. Alte categorii răspândite includ elevii care au grijă de frații lor mai mici. Toate aceste situații subliniază nevoia unui sprijin personalizat astfel încât elevii să aibă condiții favorabile participării la educație.

Abandon și absenteism. Atitudinea față de școală

Atitudinea generală a elevilor față de mediul școlar oferă indicii valoroase asupra nevoii de intervenție și sprijin. Un procent ridicat de elevi care declară că le place școala semnifică un climat școlar pozitiv și un risc scăzut de abandon, în vreme ce o pondere scăzută poate fi un semnal de alarmă pentru nevoia de îmbunătățire a condițiilor și relațiilor din școală. Aproximativ 60% dintre elevi manifestă o atitudine favorabilă față de școală, ponderea fiind mai mare în rândul fetelor (63%), comparativ cu băieții (58%). De asemenea, datele evidențiază o tendință de creștere a proporției elevilor care declară că le place

la școală odată cu creșterea nivelului clasei în care aceștia sunt înscriși, de la 58% în rândul elevilor de clasa a IX-a la 68% în rândul elevilor de clasa a XII/XIII-a. Ponderea elevilor care declară că nu le place școala (8%), alături de cei care au o atitudine moderată (19%) sau nehotărâtă (13%) subliniază necesitate promovării unui mediu favorabil tuturor, inclusiv prin măsuri de sprijin a integrării la începutul unui nou ciclu educațional.

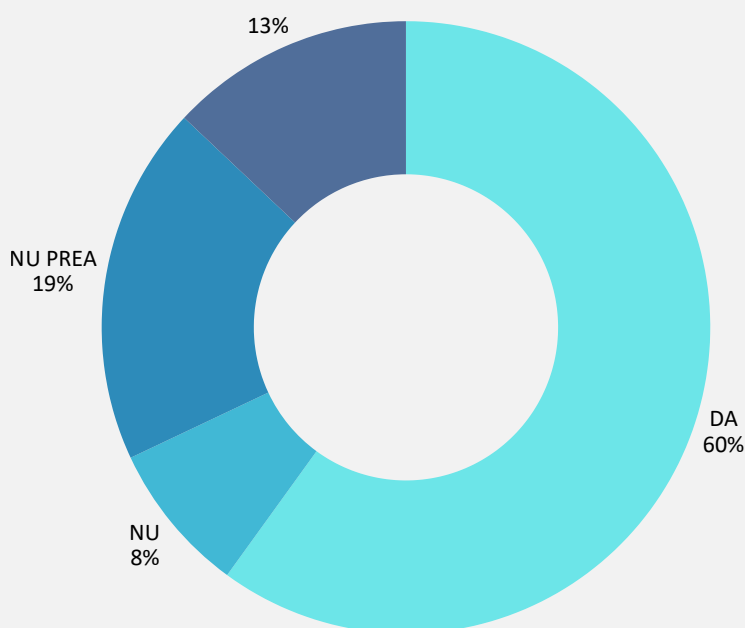

Fig. 2. Răspunsurile la întrebarea Ți place școala? (%)

Frecvența absenteismului nemotivat ca indicator al riscului de abandon școlar și principalele cauze invocate de elevi oferă informații necesare pentru stabilirea unor strategii adecvate de prevenire: consiliere, activități extracurriculare atractive, parteneriate cu familia. Informațiile colectate arată că aproximativ 13% dintre elevi recunosc că absentează frecvent nemotivat de la școală, iar alți 10% sunt evazivi cu privire la acest subiect. Absenteismul auto-declarat crește cu nivelul clasei, de la 11% pentru elevii de clasa a IX-a, 13% în clasa a X-a, la 16% în clasa a XI-a, clasele finale înregistrând o ușoară ameliorare (14%). Aproape jumătate dintre elevii care absentează nemotivat frecvent nu pot defini motivele exacte, ceea ce arată nevoia activităților de consiliere școlară. De asemenea, aproape un sfert dintre elevii care absentează frecvent se confruntă cu drumul lung care trebuie parcurs până la școală, sugerând nevoia de suport în acest domeniu. Alte motive răspândite sunt reprezentate de lipsa de atractivitate a școlii (11%) și problemele de natură familială (10%).

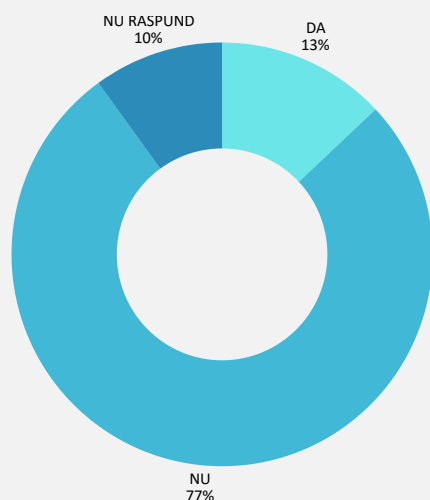

Fig. 3. Răspunsuri la întrebarea: Obişnuieşti să lipseşti nemotivat de la şcoală? (%)

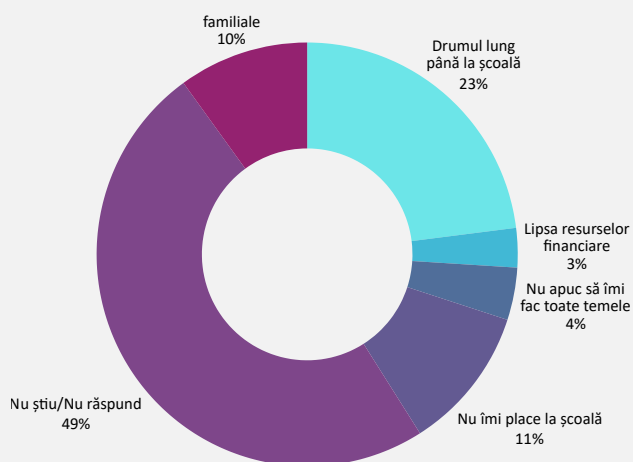

Fig. 4. Motivele principale pentru care elevii lipsesc de la şcoală (%)

Riscul auto-declarat de abandon şcolar se înregistrează în rândul a 8% dintre elevi, cel mai înalt nivel fiind înregistrat în rândul elevilor de clasa a XI-a (9,4%). De asemenea, riscul de abandon este mai accentuat în rândul băieţilor (9%), comparativ cu al fetelor (7%). În acelaşi timp, elevii din categorii vulnerabile sunt mai predispuşi la abandon şcolar, grupurile cele mai expuse fiind: elevii care declară că nu au întotdeauna suficientă hrană acasă (25%), elevii care suferă de boli cronice (20%), elevii cu părinţi decedaţi (13%), cei care muncesc alături de familie (13%), elevii care îngrijesc persoane bolnave din familie (13%), cei care provin din familii monoparentale (11%), elevii cu părinţi plecaţi la muncă în străinătate (10%).

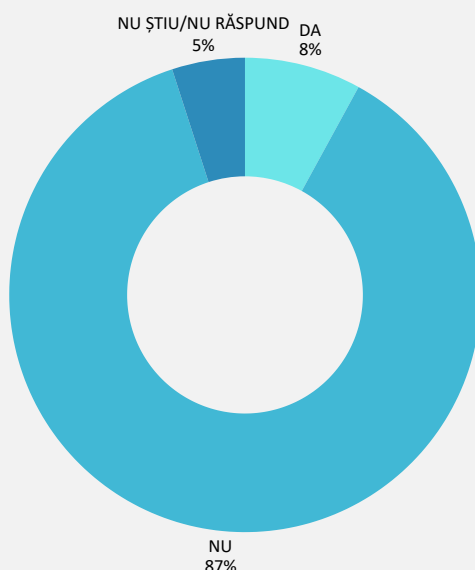
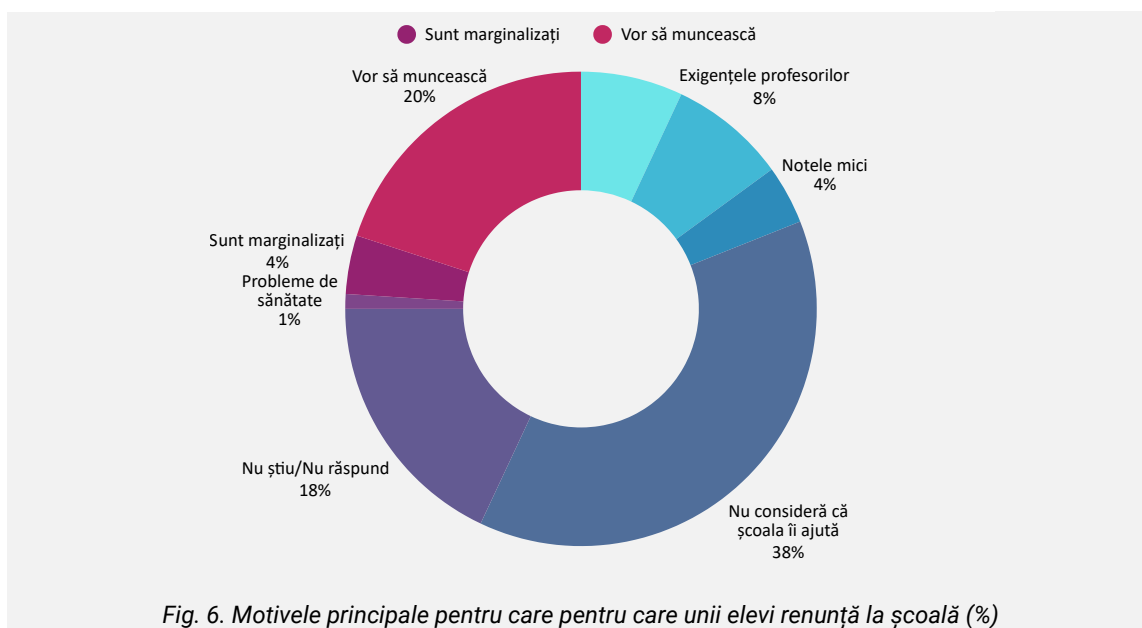
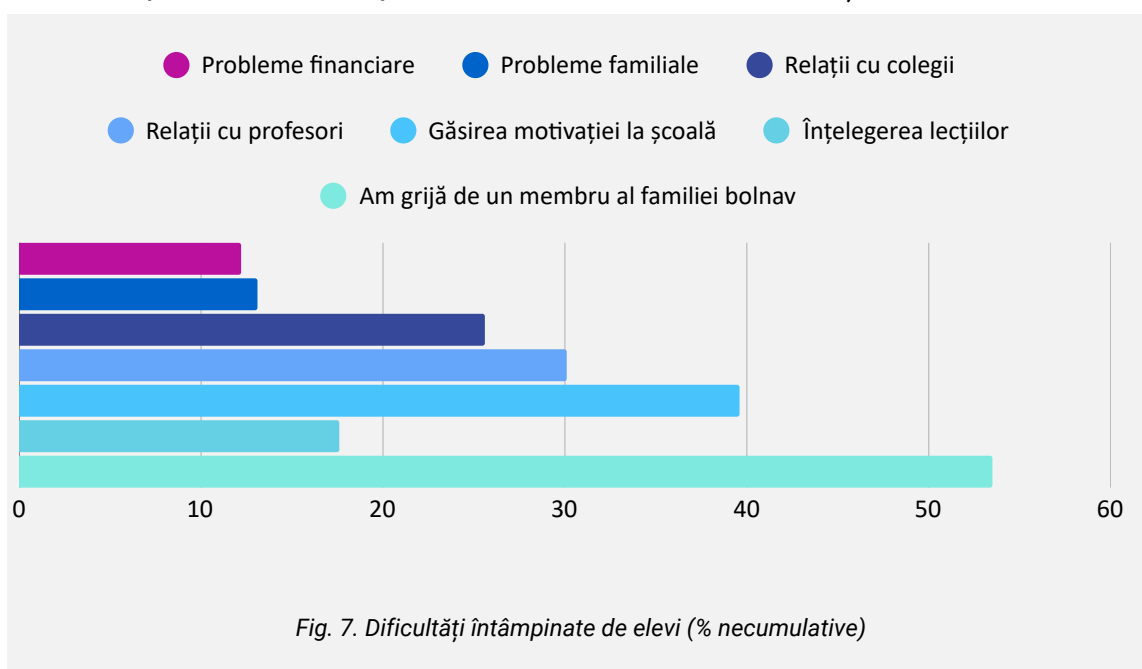

Fig. 5. Răspunsuri la întrebarea Te-ai gândit vreodată să abandonezi şcoala? (%)

Motivele pentru care elevii abandonează sunt preponderent legate de lipsa de utilitate asociată educației și dorința acestora de a munci. Astfel, peste o treime dintre elevi consideră că abandonul școlar este cauzat, în principal, de faptul că educația nu aduce beneficii, iar o cincime consideră că acesta are loc ca urmare a faptului că elevii sunt nevoiți să intre pe piața muncii.

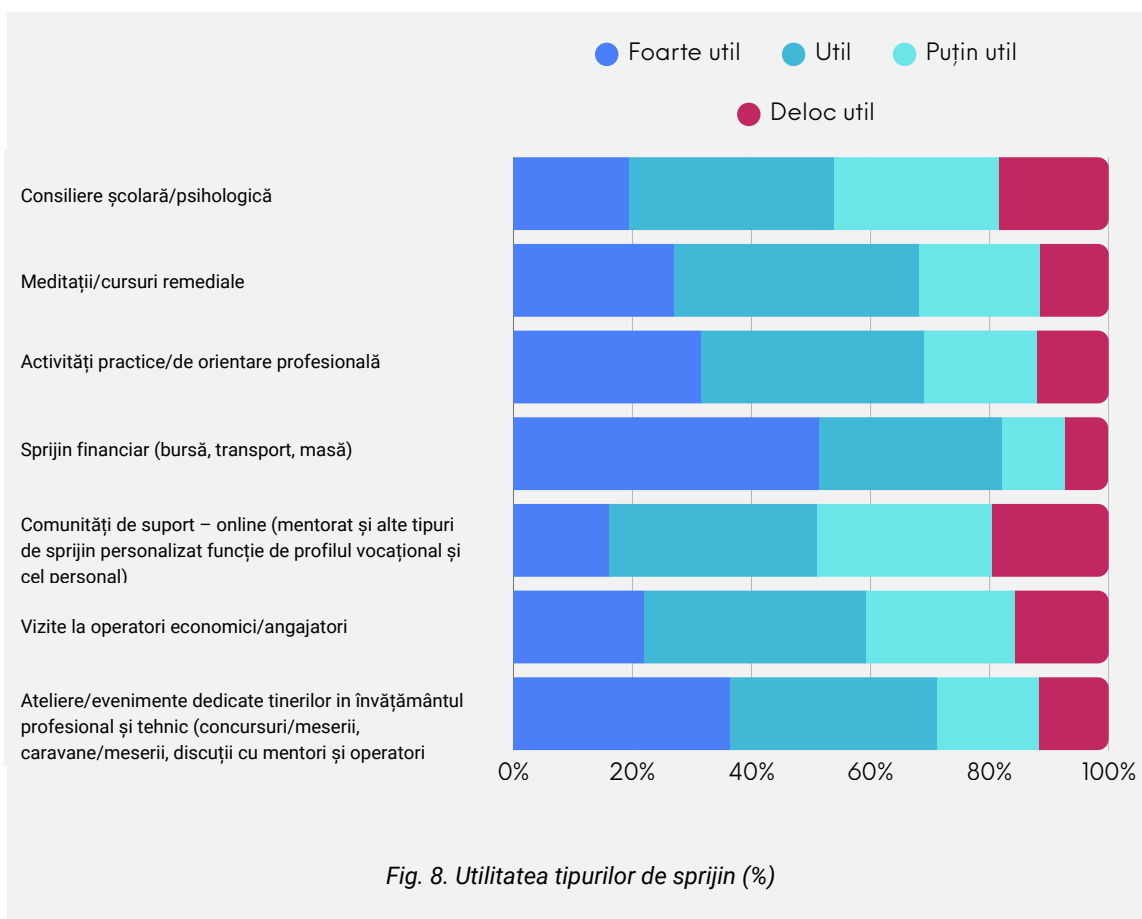
Cele mai frecvente dificultăți semnalate de elevi sunt legate de înțelegerea lecțiilor (54%) și lipsa motivației (40%). Relațiile deficitare cu profesorii și colegii și problemele familiale sau financiare sunt mai puțin frecvent raportate, dar nu neglijabile. Aceste date arată că măsurile de îmbunătățire ar trebui să vizeze, în primul rând, adaptarea metodelor didactice, învățare remedială,

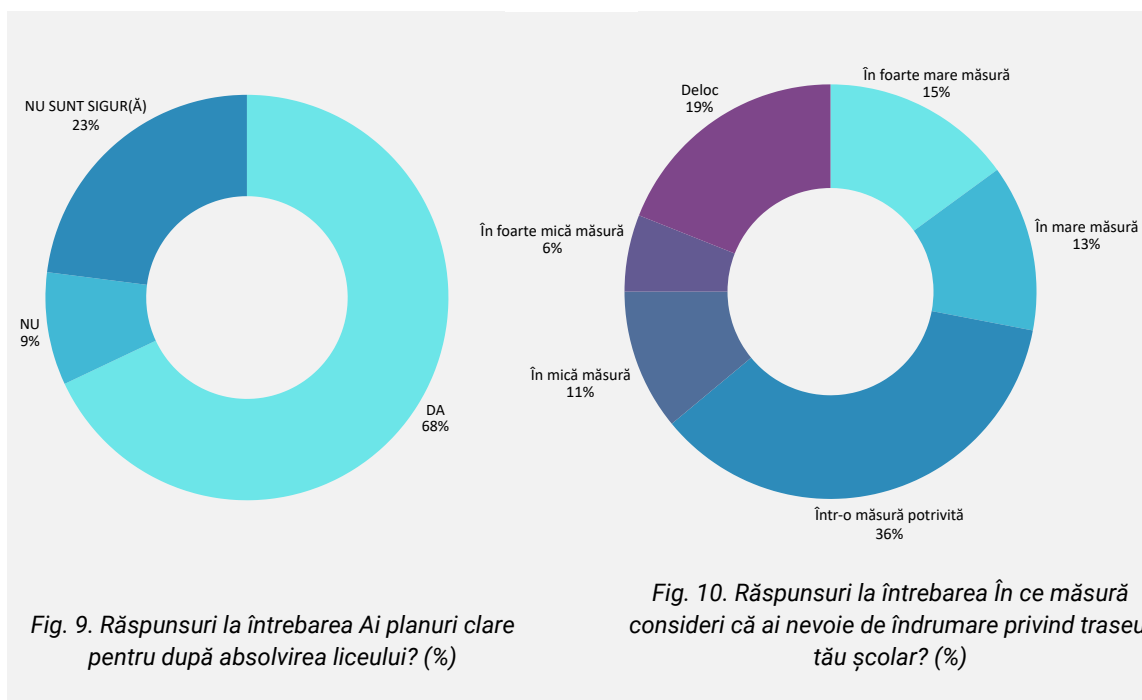
consiliere pentru creșterea motivației elevilor, asigurarea unui climat școlar favorabil, dar și sprijin material pentru elevii care se confruntă cu dificultăți financiare. Elevii care experimentează astfel de dificultăți înregistrează un risc crescut de abandon școlar, în special elevii care se confruntă cu probleme financiare (20%) sau cu probleme familiale (20%), cei cu motivație scăzută (13%), elevii care raportează relații deficitare cu profesorii (13%) sau cu colegii (12%), elevii care au dificultăți la înțelegerea lecțiilor (11%).

Tipuri de sprijin și perspectiva asupra traseului profesional

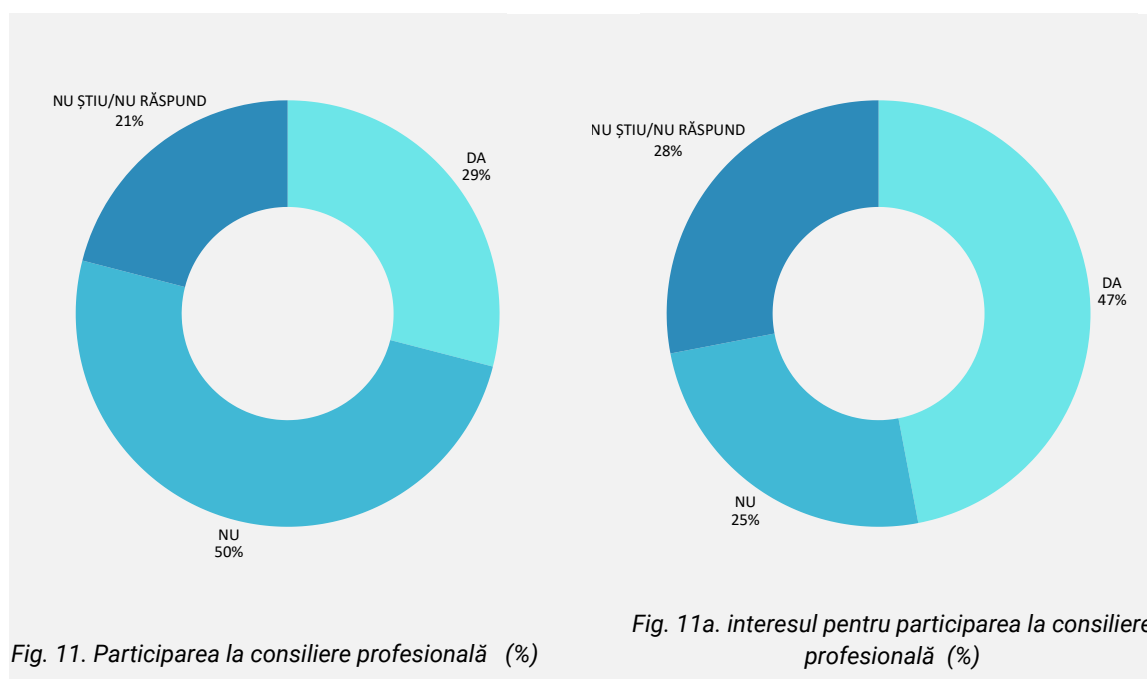
Datele colectate ilustrează utilitatea percepută de elevi pentru diverse forme de sprijin (financiar, consiliere, mentorat etc.). Procentajele ridicate pentru anumite măsuri indică direcțiile prioritare de intervenție. În cazul de față, sprijinul financiar (82%), atelierele/evenimentele dedicate tinerilor din ÎPT (71%) activitățile practice/de orientare profesională (69%) și meditații/cursuri remediale (68%) sunt printre cele utile și foarte utile. În plus, aproximativ 60% dintre elevi consideră ca ar fi util și foarte util să participe la vizite la operatori economici. De asemenea, consilierea școlară/psihologică și accesul la comunități de suport online (mentorat și alte tipuri de sprijin personalizat funcție de profilul vocațional și cel personal) sunt considerate utile de mai mult de jumătate dintre elevi.

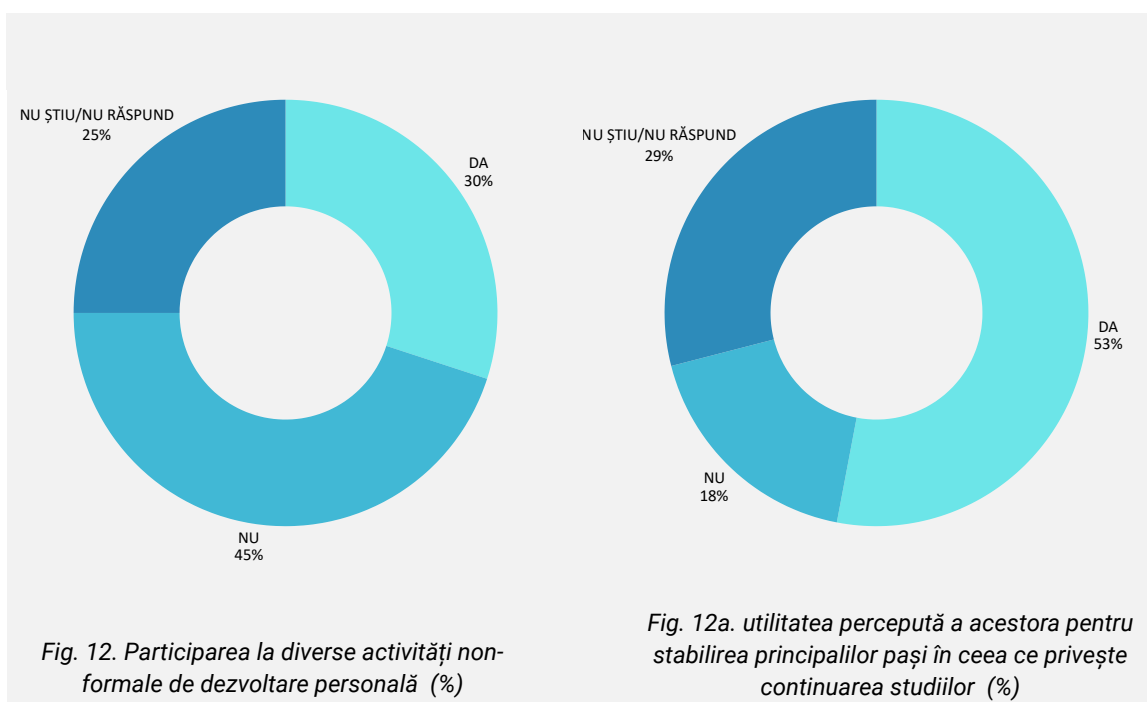
Proporția elevilor care au planuri clare pentru viitor reflectă capacitatea acestora de a lua decizii informate privind traseul lor educațional și de carieră. Faptul că aproape o treime dintre toți elevii și 29% dintre cei din ani terminali nu au un plan concret după absolvirea liceului indică accesul acestora insuficient la consiliere școlară și profesională și nevoia de servicii suplimentare de orientare în carieră. În rândul elevilor din clasa a XII/XIII-a, lipsa unor intenții bine structurate după absolvire este chiar mai frecventă în cazul elevilor care se confruntă cu probleme financiare (39%), a celor din familii monoparentale (38%) ori a elevilor care raportează probleme familiale (35%). În aceste situații, riscul de a intra în categoria tinerilor care nu se află în educație sau ocupare crește, impunându-se măsuri preventive de informare și consiliere profesională.

Doar unul din trei elevi declară că au participat la sesiuni de consiliere profesională. Diferența dintre cercul interior al graficului (participare reală) și cercul exterior (interes declarat) arată potențialul și nevoia de extindere a serviciilor de consiliere. Interesul care depășește participarea efectivă la consiliere poate indica accesul insuficient la aceste servicii. De asemenea, procentele destul de ridicate ale celor care nu sunt interesați să participe (25%) sau nu au o opinie în acest sens (28%) subliniază necesitatea promovării serviciilor de consiliere în rândul elevilor.

Datele colectate oferă și o imagine asupra implicării elevilor în activități non-formale de dezvoltare personală și asupra percepției privind utilitatea acestora pentru viitorul lor educațional și profesional. Doar 30% dintre elevii chestionați au participat la astfel de activități, pe când 63% consideră că astfel de activități ar fi utile pentru stabilirea traseului educațional viitor. În acest sens, este necesar să se dezvolte și să se promoveze mai intens astfel de oportunități în rândul elevilor din IPT.

Mărturiile elevilor. Abordarea calitativă

„Cred că cel mai important este să fii acolo unde ți se potrivește.” (elevă)

Datele colectate ilustrează utilitatea percepută de elevi pentru diverse forme de sprijin (financiar, consiliere, mentorat etc.). Procentajele ridicate pentru anumite măsuri indică direcțiile prioritare de intervenție. În cazul de față, sprijinul financiar (82%), atelierele/evenimentele dedicate tinerilor din ÎPT (71%) activitățile practice/de orientare profesională (69%) și meditații/cursuri remediale (68%) sunt printre cele utile și foarte utile. În plus, aproximativ 60% dintre elevi consideră ca ar fi util și foarte util să participe la vizite la operatori economici. De asemenea, consilierea școlară/psihologică și accesul la comunități de suport online (mentorat și alte tipuri de sprijin personalizat) sunt considerate utile de mai mult de jumătate dintre elevi.

În cadrul focus grupurilor au fost evidențiate mai multe aspecte privind experiența din mediul școlar. Elevii participanți la focus grupuri au menționat că apreciază profesorii care creează un mediu confortabil și oferă activități interactive. *„Unii elevi merg la școală cu drag pentru a învăța și a interacționa cu profesori și colegi.” (elev)*

Totuși, există dificultăți precum comportamentul unor cadre didactice, descris ca fiind uneori agresiv sau jignitor, situații care duc la conflicte și la faptul că elevii evită să ceară ajutor sau sprijin. *„Orele sunt adesea monotone, bazate pe dictare,”* ducând la plictiseală și pierderea atenției. *„După ceva timp te cam plictisești în bancă după atâtea ore de stat și îți pierzi atenția după, hai să zicem, două, trei ore de stat și ascultat numai dictarea de la profesori.” (elev)*

Cauza absenteismului și abandonului școlar menționată de elevi în focus-grupuri este dezinteresul. În primul rând, sunt punctate lipsa de motivație, lenea, percepția că școala nu este utilă. În al doilea rând, situațiile de bullying sunt foarte relevante pentru elevi. Copiii care se află în situații defavorizate sunt ținta bullying-ului, ceea ce duce la descurajare și abandon. Elevii au dat exemple de bullying în școală și în comunitate, încă din gimnaziu, uneori influențate și de mediul familial sau de situațiile speciale ale unor elevi (ex. CES).

În plus, unii băieți renunță la școală pentru a câștiga bani rapid, neînțelegând importanța educației pe termen lung. O parte dintre elevi sunt nevoiți, din cauza situației financiare, să desfășoare activități de muncă în detrimentul participării constante la educație.

În majoritatea cazurilor, această situație este determinată de constrângeri socio-economice, nu de o alegere voluntară. De asemenea, potrivit discuțiilor cu băieții, în cazul unora dintre ei, abandonul școlar este asociat direct cu dorința sau presiunea de a obține venituri rapide. Acest fenomen este într-o mare măsură influențat și de norme de gen care încurajează asumarea timpurie a rolului de susținător financiar al familiei, precum și de oportunitățile de muncă accesibile fără finalizarea studiilor. În aceste condiții, educația pe termen lung poate fi percepută ca având beneficii mai puțin imediate.

O altă categorie de probleme se referă la barierele sociale și economice, precum costurile de transport către școală sau dificultățile legate de continuarea studiilor, în special pentru elevii care provin din medii vulnerabile sau care lucrează în paralel cu școala.

De asemenea, problemele familiale sunt identificate ca fiind o cauză mai profundă și mai importantă a abandonului școlar decât dificultățile financiare în sine, afectând stabilitatea emoțională și motivația elevilor. A fost menționat că unele forme de violență sau comportamente problematice pot avea origine în mediul familial.

În ceea ce privește stereotipurile despre liceele tehnologice, elevii spun că există percepția că la liceele tehnologice merg doar elevi "reduși" sau "proști", spre deosebire de cei din liceele teoretice, care sunt „deștepți”. Participanții au combătut acest stereotip, subliniind existența unor profesori buni și resurse adecvate.

„Profesorii sunt destui foarte buni. Numai trebuie să-ți deschizi ochii” (elevă, clasa a XI-a)

„Liceul nostru este foarte bine dotat”(elev, clasa a X-a)

De asemenea, părinții nu susțin alegerile copiilor și îi îndeamnă sau obligă să opteze pentru un anumit profil, fapt care le provoacă foarte multă nefericire în liceu, pentru că nu se află acolo unde își doresc.

„Te duci unde-ți place, cum e vorba, unde-ți face cu ochiul.” (elev)

Relația cu angajatorii și piața muncii aduce și ea anumite provocări, precum lipsa experienței necesare pentru joburi "entry-level" sau "junior", ceea ce reprezintă o barieră semnificativă.

„Anul 2026 este dificil pentru găsirea unui loc de muncă din cauza deficitului bugetar și a concedierilor, tinerii fiind primii afectați.” (elev) În percepția lor, tinerii sunt adesea repartizați la sarcini subcalificate (ex: distribuirea de flyere), fără oportunități de învățare reală.

Adiacent, elevii au vorbit și despre faptul că sunt conștienți că utilizarea excesivă a tehnologiei și a rețelelor sociale poate reduce capacitatea de atenție, ridică probleme de confidențialitate legate de utilizarea datelor de către AI, poate duce la înlocuirea unor ocupații umane și chiar la neglijarea relațiilor familiale, în special a atenției acordate copiilor.

Elevii au discutat și despre nevoia de sprijin și consiliere, rolul consilierului școlar fiind important în identificarea nevoilor elevilor și în propunerea unor activități sau grupuri de suport.

„Socio-emoțional contează foarte mult pentru că te ajută să te dezvolti doar pentru că ai o gândire sănătoasă și ești stabil emoțional.” (elev)

Tinerii au oferit exemple de activități sau programe utile, precum:

- activități de mentorat (precum cele organizate de ONG-uri) și interacțiunea cu studenți sau persoane din mediul universitar;
- programe anti-bullying, care pot contribui la dezvoltarea unei atitudini sănătoase și la prevenirea conflictelor;
- activități practice în care elevii pot discuta sau scrie despre lucrurile care le plac și despre nevoile lor.
- activități pe teme precum încrederea în sine, autocunoaștere, lucru în echipă, relații cu colegii/profesorii/părinții și motivația școlară.

Participanții au menționat că unele activități formale nu sunt foarte atractive pentru elevi, fiind preferate activitățile interactive și practice.

În ceea ce privește relația cu profesorii și mediul școlar, s-a subliniat importanța unei comunicări mai bune între elevi și profesori, organizarea unor activități comune, care să sprijine dezvoltarea unor tehnici de comunicare și chiar de relaxare pentru profesori.

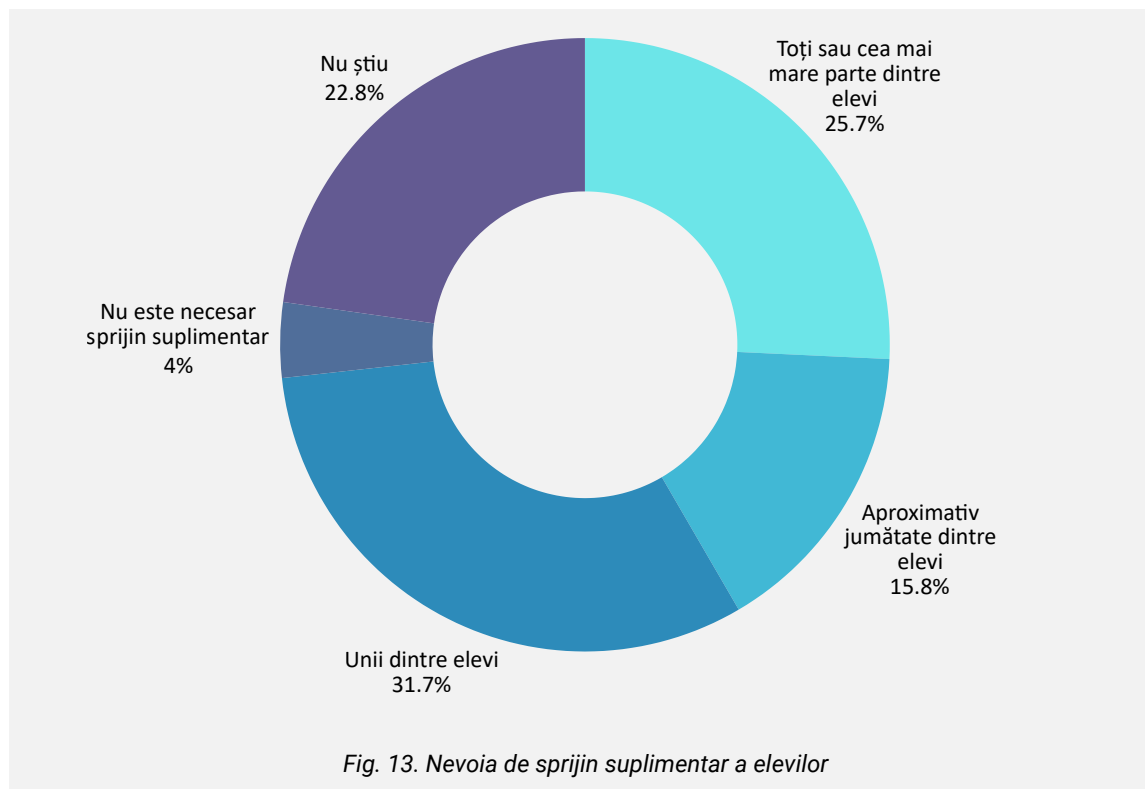
Au fost propuse câteva obiective importante pentru intervenții:

1. Îmbunătățirea comunicării elev–profesor;
2. Activități și programe anti-bullying;
3. Stimularea comunicării și cooperării între elevi;
4. Îmbunătățirea relației cu părinții;
5. Sprijin pentru participarea elevilor din ÎPT în deciziile care îi vizează direct.

CAPITOLUL IV.

PERSPECTIVA CADRELOR DIDACTICE

Includerea cadrelor didactice în studiu a avut ca scop surprinderea perspectivei acestora, importantă pentru o înțelegere mai amplă a vulnerabilităților elevilor.

În privința sprijinului suplimentar, 26% dintre profesori cred că acesta este necesar pentru toți sau pentru majoritatea elevilor, 16% consideră că ar fi util pentru aproximativ jumătate dintre elevi, iar 32% spun că doar unii elevi au nevoie de astfel de sprijin.

Astfel, cumulativ, **74% dintre cadrele didactice identifică o nevoie de sprijin suplimentar pentru toți sau pentru o parte dintre elevii lor.**

În plus, **22% dintre respondenți nu știu dacă elevii lor ar avea nevoie de sprijin suplimentar**, ceea ce ridică un semnal de alarmă privind comunicarea dintre cadrele didactice și elevi, subliniind necesitatea unui dialog mai activ între aceste părți. Doar 4% dintre respondenți consideră că elevii nu au nevoie de sprijin suplimentar.

Problemele elevilor din IPT

Potrivit cadrelor didactice, problemele cele mai frecvent identificate în rândul elevilor sunt legate de lipsa motivației școlare, alegerea traseului educațional și profesional, dificultăți de învățare și dificultăți privind implicarea familială.

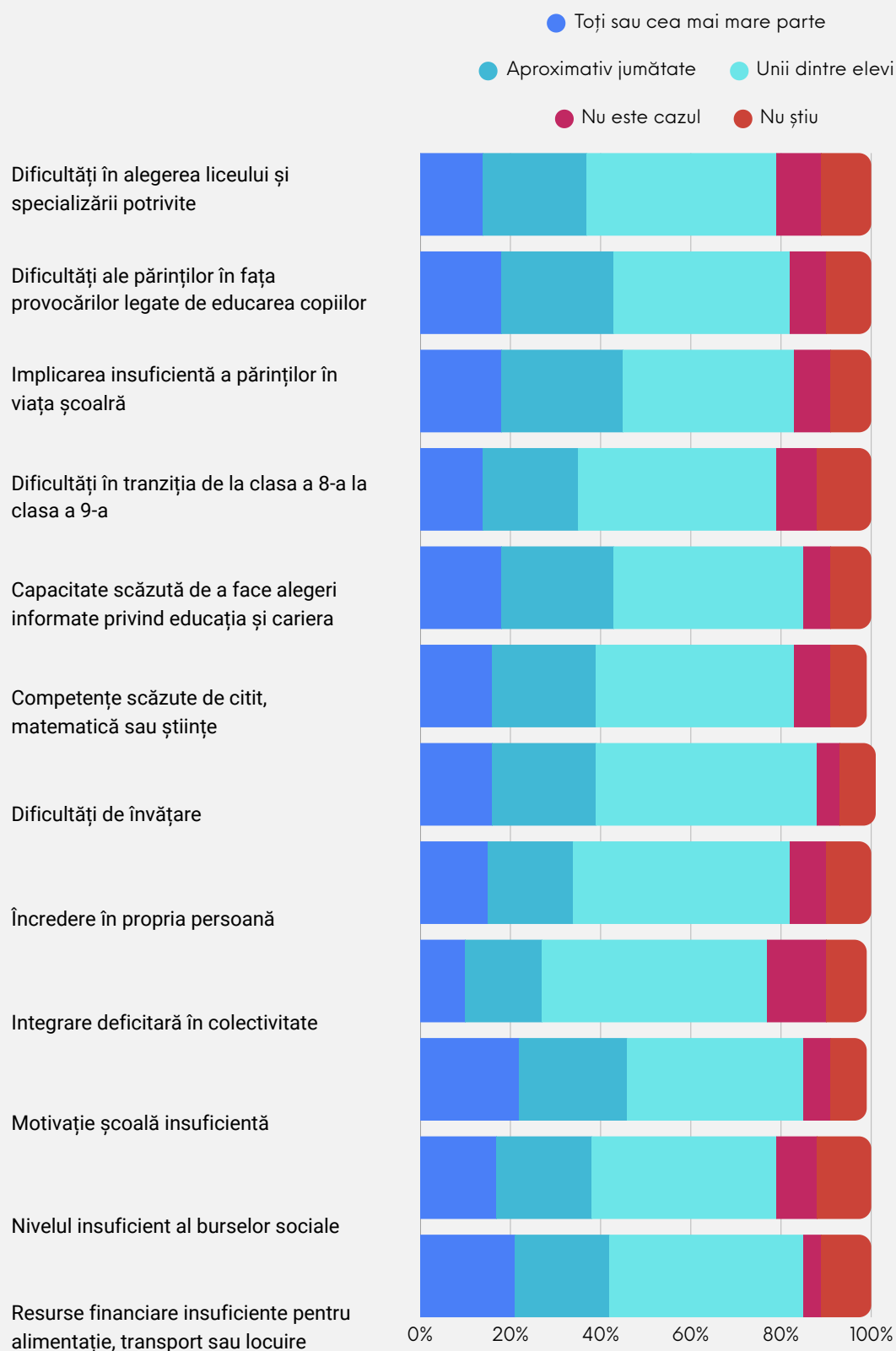

Fig. 14. Problemele cu care se confruntă elevii care provin din medii defavorizate sau se află în risc de abandon școlar

Un procent relevant dintre respondenți consideră că „toți sau cea mai mare parte” dintre acești elevi se confruntă cu următoarele dificultăți:

- Motivație școlară insuficientă – 22%
- Resurse financiare insuficiente pentru alimentație, transport sau locuire – 21%
- Implicarea insuficientă a părinților în viața școlară – 18%
- Dificultăți ale părinților în fața provocărilor legate de educarea copiilor – 18%
- Nivelul insuficient al burselor sociale – 17%

Este important de subliniat faptul că 2 dintre cele 5 dificultăți cu procentul cel mai mare pentru “Toți sau cea mai mare parte” dintre elevi, conform perspectivelor cadrelor didactice, sunt de ordin economic. Lipsa resurselor financiare are efecte grave asupra elevilor, putând influența performanța lor școlară, motivația, stima de sine și multe alte aspecte, așadar, când discutăm despre vulnerabilitățile elevilor, este important să luăm în considerare și dificultățile economice cu care se confruntă.

Pentru un segment considerabil de elevi (categorie „aproximativ jumătate”), respondenții identifică provocări precum:

- Implicarea insuficientă a părinților în viața școlară – 27%
- Dificultăți ale părinților în fața provocărilor legate de educarea copiilor – 25%
- Capacitate scăzută de a face alegeri informate privind educația și cariera – 25%
- Motivație școlară insuficientă - 24%

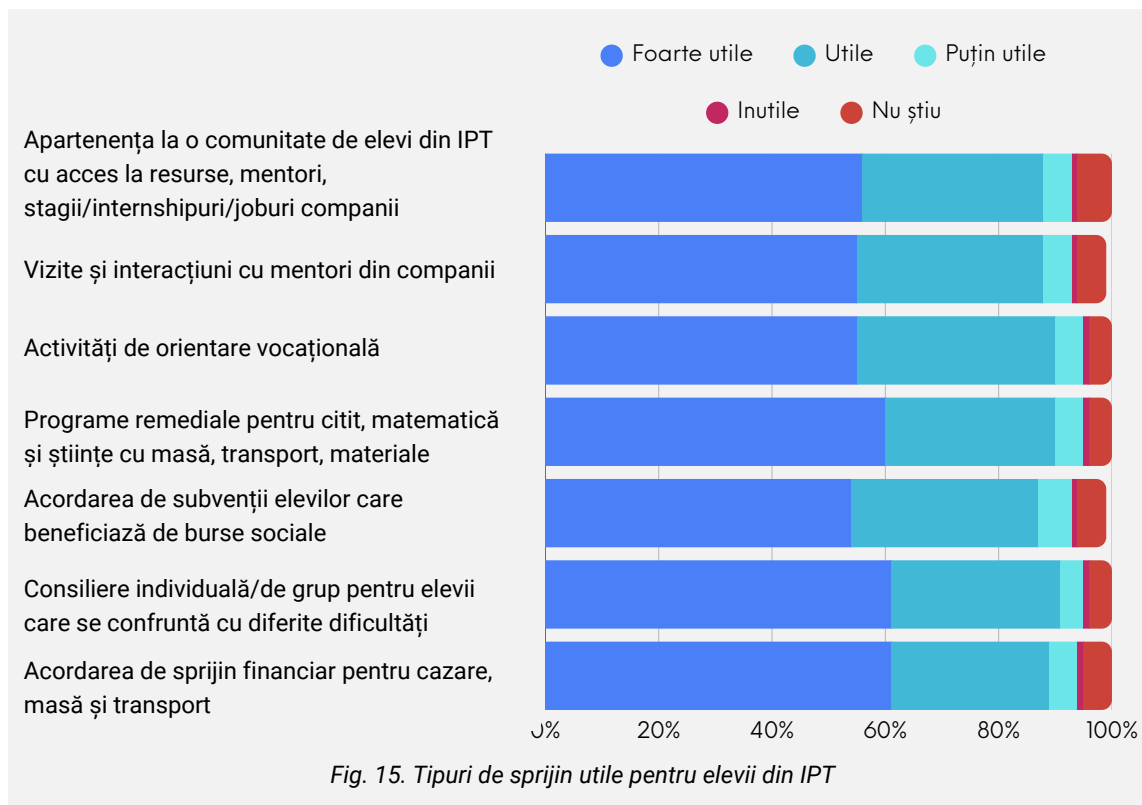
În ceea ce privește implicarea părinților, conform datelor furnizate de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA), în luna decembrie 2024 erau înregistrați 54.798 de copii ai căror părinți erau plecați în străinătate. În România, numeroși părinți sunt determinați, în special de dificultăți financiare, să plece din țară în încercarea de a asigura un nivel de trai mai bun pentru familie. Totuși, această situație îi afectează pe copiii rămași în țară, care au nevoie de sprijin, motivație și de implicarea părinților, mai ales în parcursul lor educațional.

Categoria „unii dintre elevi” are cele mai mari valori în toate liniile (între 50% și 38%) ceea ce arată că multe dintre probleme sunt larg răspândite, dar nu afectează toți elevii în mod egal:

-
- Integrare deficitară în colectivitate – 50%
 - Dificultăți de învățare – 49%
 - Încredere scăzută în propria persoană – 48%
 - Competențe scăzute de citit, matematică sau științe – 44%
 - Dificultăți în tranziția de la clasa a 8-a la clasa a 9-a – 44%

Cele mai frecvente dificultăți semnalate sunt integrarea deficitară în colectivitate (50%), dificultățile de învățare (49%) și nivelul scăzut al încrederii în propria persoană (48%). De asemenea, cadrele didactice semnalează competențe scăzute la discipline fundamentale, precum cititul, matematica sau științele (44%), precum și dificultăți în tranziția de la clasa a VIII-a la clasa a IX-a (44%). Aceste rezultate evidențiază existența unor vulnerabilități educaționale și socio-emoționale care afectează o parte considerabilă dintre elevi și care pot influența parcursul lor educațional și integrarea ulterioară pe piața muncii.

Tipuri de sprijin utile pentru elevii care provin din medii defavorizate sau se află în risc de abandon școlar

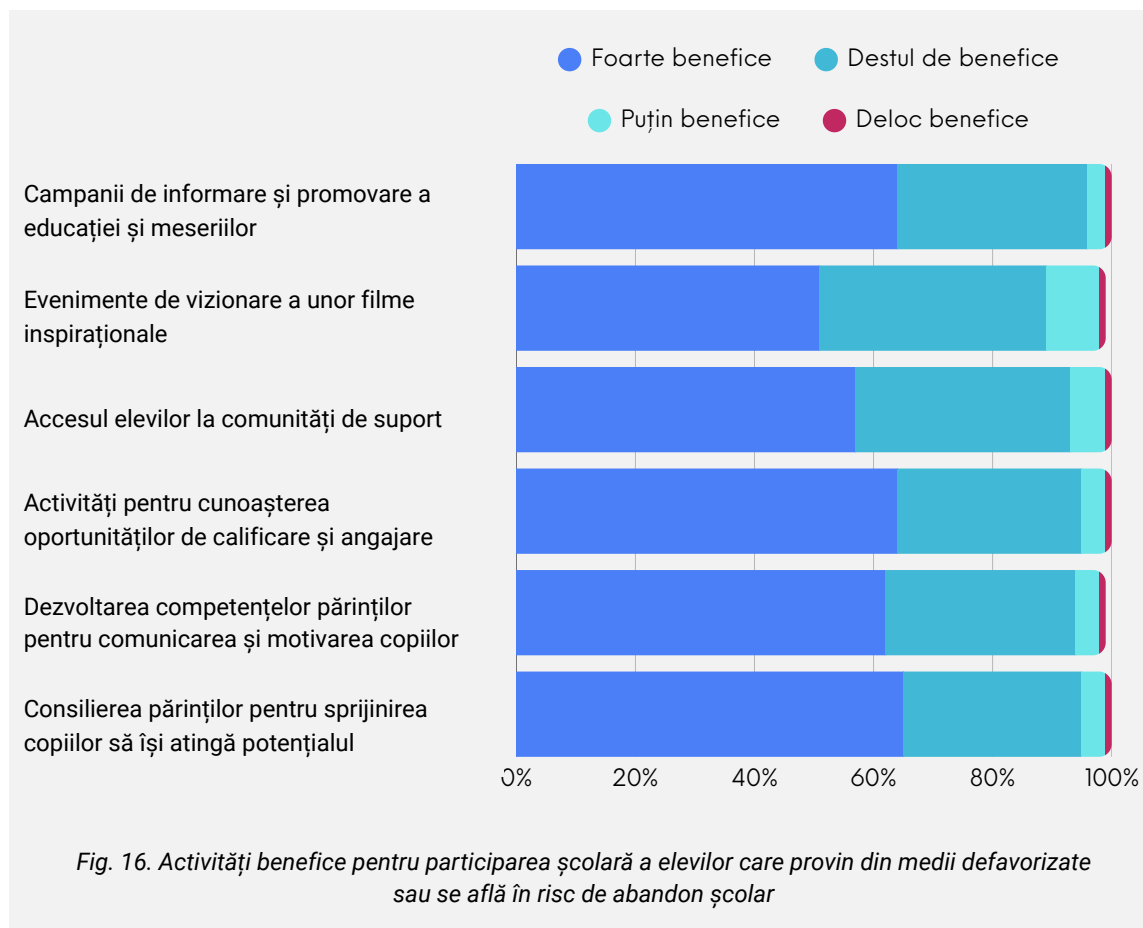
Potrivit respondenților, sprijinul financiar și social direct (consiliere și programe remediale) este văzut ca prioritar – elevii din medii vulnerabile au nevoie concretă de sprijin de acest tip pentru a putea continua școala. Astfel, se remarcă o nevoie acută de sprijin material, emoțional și educațional direct. Tipurile de intervenții analizate care sunt percepute ca fiind extrem de utile sunt:

- acordarea de sprijin financiar pentru cazare, masă și transport – 61%
- consilierea individuală/de grup pentru elevii cu dificultăți – 61%
- programe remediale pentru citit, matematică și științe (cu masă, transport, materiale) – 60%

Alte intervenții considerate importante:

- Apartenența la o comunitate de elevi din învățământul profesional și tehnic (IPT) cu acces la stagii și mentori – 56% dintre profesori au ales această variantă
- Vizite și interacțiuni cu mentori din companii – 55% dintre respondenți consideră această intervenție foarte utilă
- Activități de orientare vocațională – 55% dintre profesori au ales această intervenție ca fiind foarte utilă

Rezultatele evidențiază nevoia elevilor de a primi mai multă îndrumare în ceea ce privește viitorul lor, atât pe plan educațional cât și pe plan profesional.

Graficul reprezintă percepția respondenților asupra gradului de beneficiu al unor activități pentru participarea școlară a elevilor proveniți din medii defavorizate sau aflați în risc de abandon școlar.

Toate activitățile au fost evaluate de majoritate ca fiind “foarte benefice” și “benefice” (între 96% și 89%). Evaluările negative (puțin sau deloc benefice) sunt minore (între 4% și 10%).

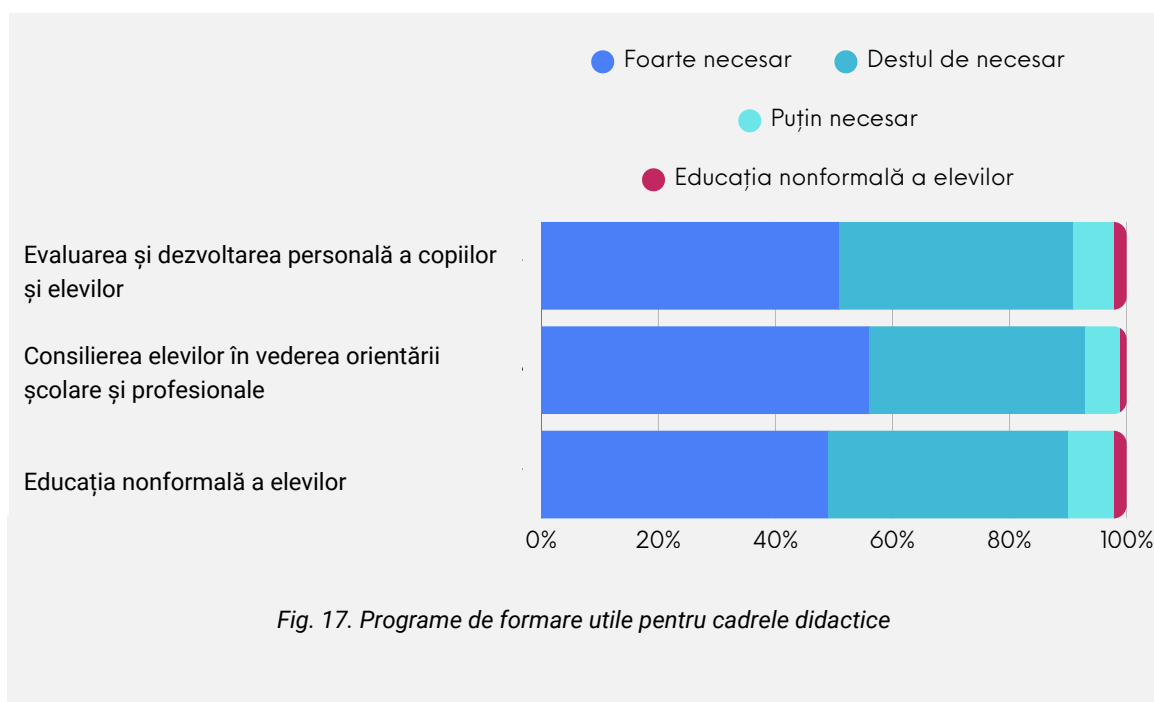
Astfel, cea mai apreciată activitate se referă la consilierea părinților pentru sprijinirea copiilor să își atingă potențialul – considerată foarte benefică de 65% dintre respondenți și destul de benefică de 30%.

Alte activități benefice sunt:

- Activități pentru cunoașterea oportunităților de calificare și angajare – considerate foarte benefice de 64% dintre respondenți și destul de benefice de 31%
- Campaniile de informare și promovare a educației și meseriilor – considerate de 64% respondenți Foarte benefice și de 32% destul de benefice

- Dezvoltarea competențelor părinților pentru comunicarea și motivarea copiilor – foarte benefică 62%, destul de benefică 32%

Activitățile vizate sunt percepute ca relevante și utile pentru combaterea abandonului școlar. Intervențiile axate pe informare, consiliere parentală și acces la sprijin sunt considerate de cadrele didactice strategii foarte eficiente.

Răspunsurile la întrebarea „Cât de necesar este pentru cadrele didactice din unitatea dvs. să beneficieze de formare profesională în următoarele domenii?” arată că domeniul cu cea mai mare percepție de necesitate este consilierea elevilor în vederea orientării școlare și profesionale, indicând nevoia de sprijin pentru orientarea elevilor în carieră și educație. Pentru 56% dintre respondenți, acest tip de formare profesională este foarte necesară (cea mai mare valoare), iar pentru 37% este destul de necesară.

De asemenea, tot majoritatea profesorilor (51%) consideră că este foarte necesară evaluarea și dezvoltarea personală a copiilor și elevilor, și mare parte dintre ei (40%) sunt de părere că este destul de necesară. Nevoia de acest program de formare profesională se referă adiacent și la nevoia de tehnici de predare, evaluare și lucru cu copii cu CES.

Formarea profesională privind educația nonformală a elevilor este considerată foarte necesară de aproximativ jumătate din respondenți și destul de necesară de 41% dintre ei.

În ceea ce privește alte tipuri de activități considerate utile pentru îmbunătățirea participării la educație a elevilor aflați în risc de abandon școlar sau care provin din medii defavorizate, cadrele didactice au menționat: terapie, cursuri de parenting, activități interactive de socializare între profesori și elevi, o mai mare implicare a statului pt. sprijinirea copiilor defavorizați, sport, schimburi de experiență, excursii și activități culturale, tabere, întâlniri cu persoane de succes în activitatea profesională, locuri la cămin, educație financiară, voluntariat, campanii pentru strângere de donații, cursuri pentru dobândirea competențelor digitale, grupuri de suport pentru familiile din medii vulnerabile.

CAPITOLUL V. PERSPECTIVA PĂRINȚILOR

Datele colectate de la părinți oferă o imagine de ansamblu asupra perspectivei acestora privind provocările întâmpinate de copii în mediul școlar. Identificarea principalelor dificultăți permite stabilirea de priorități în intervenții, fie că este vorba de suport emoțional, sprijin material, consiliere sau alte tipuri de intervenții specifice.

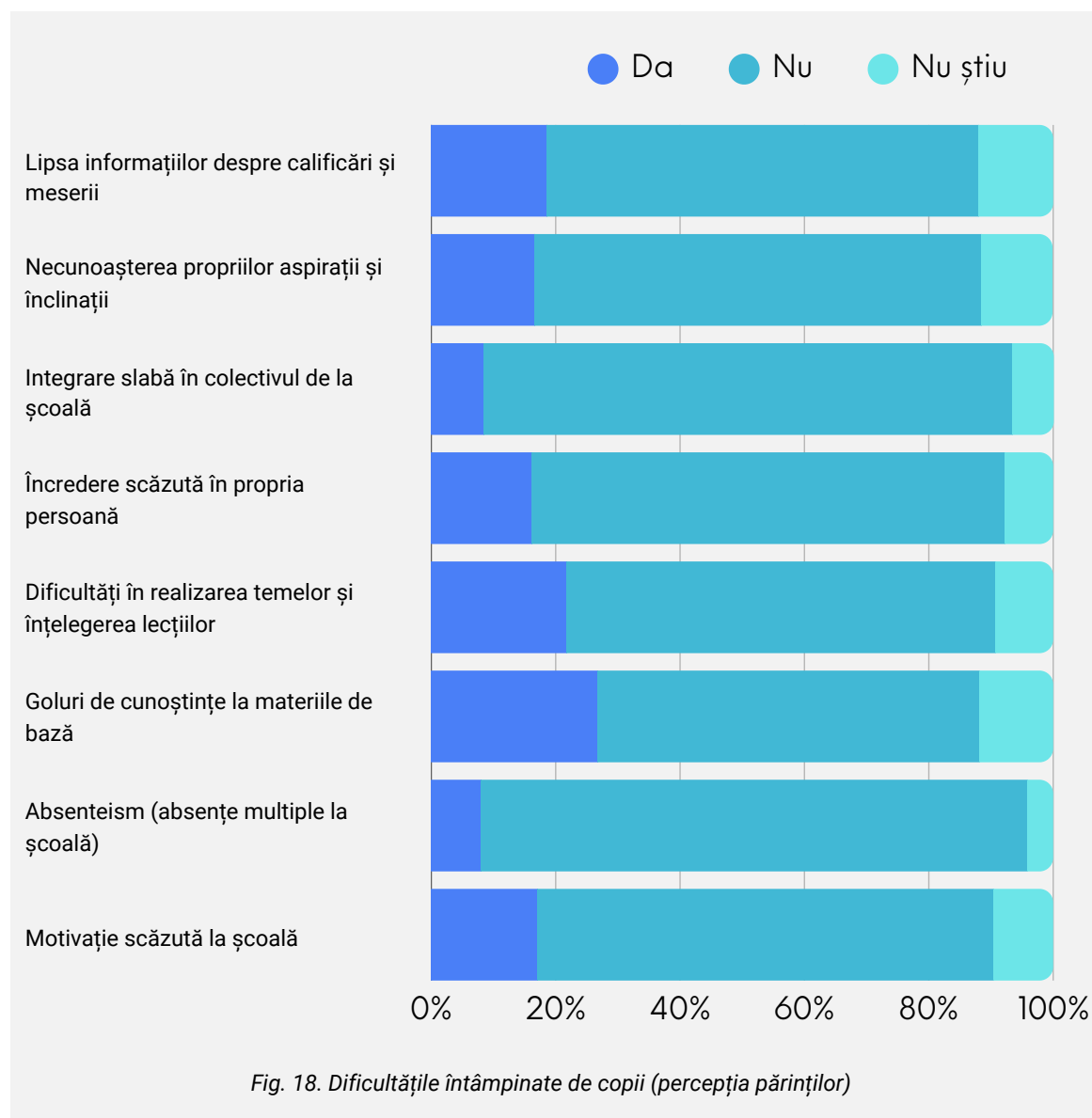
Cele mai frecvent întâlnite vulnerabilități în rândul familiilor sau situații ce cresc riscul copiilor de excluziune educațională sunt dificultățile materiale, familiile monoparentale și părinții plecați în străinătate, necesitând măsuri de suport suplimentar.

	Da	Nu	Nu răspund	Total
Este familie cu un singur părinte	16%	81%	3%	100%
Cel puțin un părinte este plecat la muncă în străinătate	12%	84%	5%	100%
Locuiește într-o zonă izolată	5%	92%	3%	100%
Se confruntă cu dificultăți materiale	20%	70%	10%	100%
Are un copil/copii cu cerințe educaționale speciale (CES)	8%	87%	5%	100%
Are un copil/copii cu dizabilități	4%	92%	4%	100%

Tabel 1: Familii în situații vulnerabile

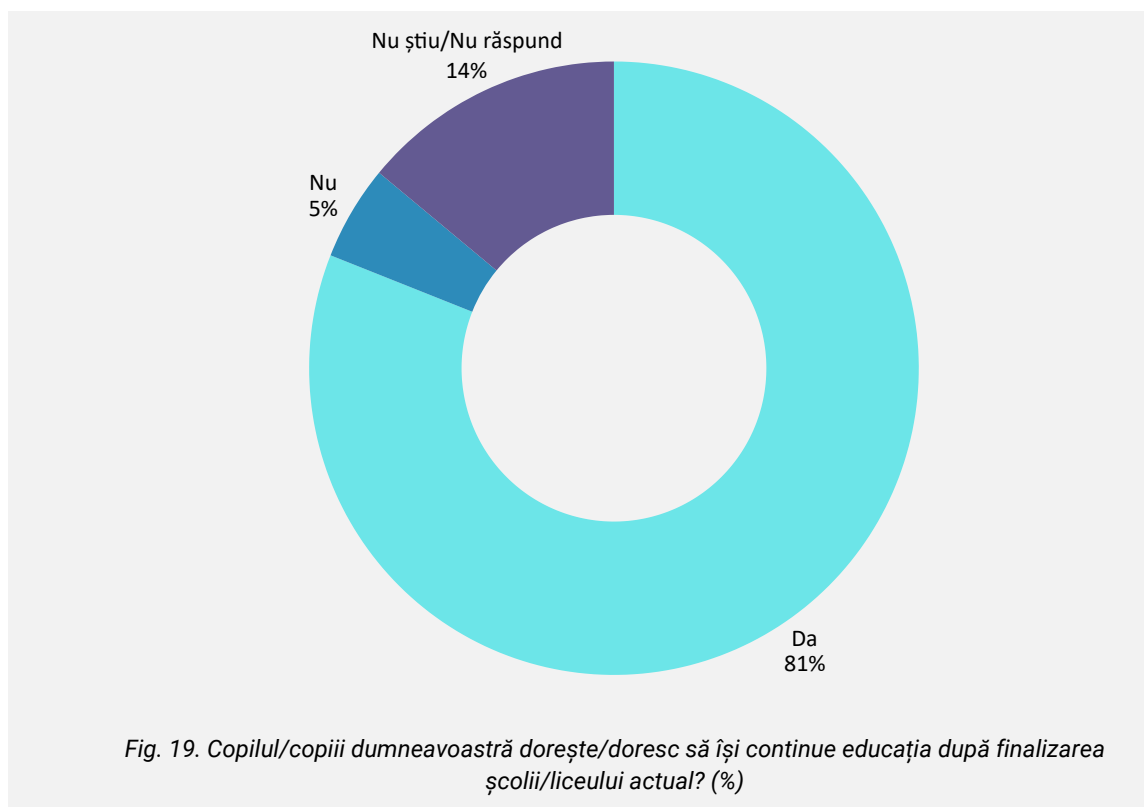
Distribuția răspunsurilor părinților evidențiază domeniile în care elevii au cea mai mare nevoie de sprijin: goluri de cunoștințe la materiile de bază, dificultăți în realizarea temelor și înțelegerea lecțiilor, lipsa informațiilor despre calificări și meserii, necunoașterea propriilor aspirații și înclinații, încredere scăzută în

propria persoană. Astfel, aproximativ un sfert dintre părinți semnalează nevoia unor intervenții de educație remedială pentru copiii lor, în vreme ce aproximativ o șesime resimt necesitatea de sprijin suplimentar prin consiliere și orientare vocațională. În același timp, se remarcă faptul că aproximativ unul din zece părinți nu cunoaște dificultățile cu care se confruntă copiii lor, problemele legate de absenteism fiind cele cu care părinții sunt cel mai bine familiarizați.

Famiiliile care se regăsesc în diferite situații de vulnerabilitate se confruntă mai frecvent cu dificultăți care afectează parcursul educațional al copiilor comparativ cu restul famiiliilor. Analiza comparativă a datelor raportate de părinți sugerează că famiiliile cu copii cu dizabilități și/sau CES experimentează cel mai frecvent dificultăți, în special în privința achizițiilor educaționale, încredere scăzută în sine și necunoașterea intereselor profesionale. Totodată, famiiliile cu dificultăți materiale se confruntă mai frecvent decât alte famiili cu

În viziunea a puțin peste 80% dintre părinți, copiii lor intenționează să-și continue educația după terminarea școlii sau liceului. Lipsa interesului pentru continuarea educației de către copii se înregistrează în rândul a 5% dintre părinți și poate semnala lipsa de oportunități, motivație sau resurse. Un aspect îngrijorător este reflectat de ponderea importantă a părinților care nu cunosc intențiile copiilor lor de continuare a studiilor (14%).

Pe de altă parte, apartenența la o categorie de vulnerabilitate se asociază cu o probabilitate mai scăzută de continuare a parcursului educațional, mai frecvent în cazul copiilor cu dizabilități și/sau CES, dar și în cazul celorlalte categorii de familii vulnerabile.

Dintre părinții copiilor care doresc să își continue educația, doar 43% sunt bine familiarizați cu intențiile copiilor lor privind traseul educațional. Aceste rezultate indică atât implicarea limitată a părinților în parcursul educațional al elevilor, cât și nevoia copiilor de sprijin în realizarea alegerilor educaționale.

Datele colectate de la părinți reflectă gradul lor de informare în legătură cu opțiunile educaționale disponibile pentru copii. Faptul că peste 85% dintre părinți consideră că au nevoie de mai multe informații despre școli/licee/facultăți și specializări e un semnal privind nevoia de informare și sesiuni de consiliere dedicate părinților.

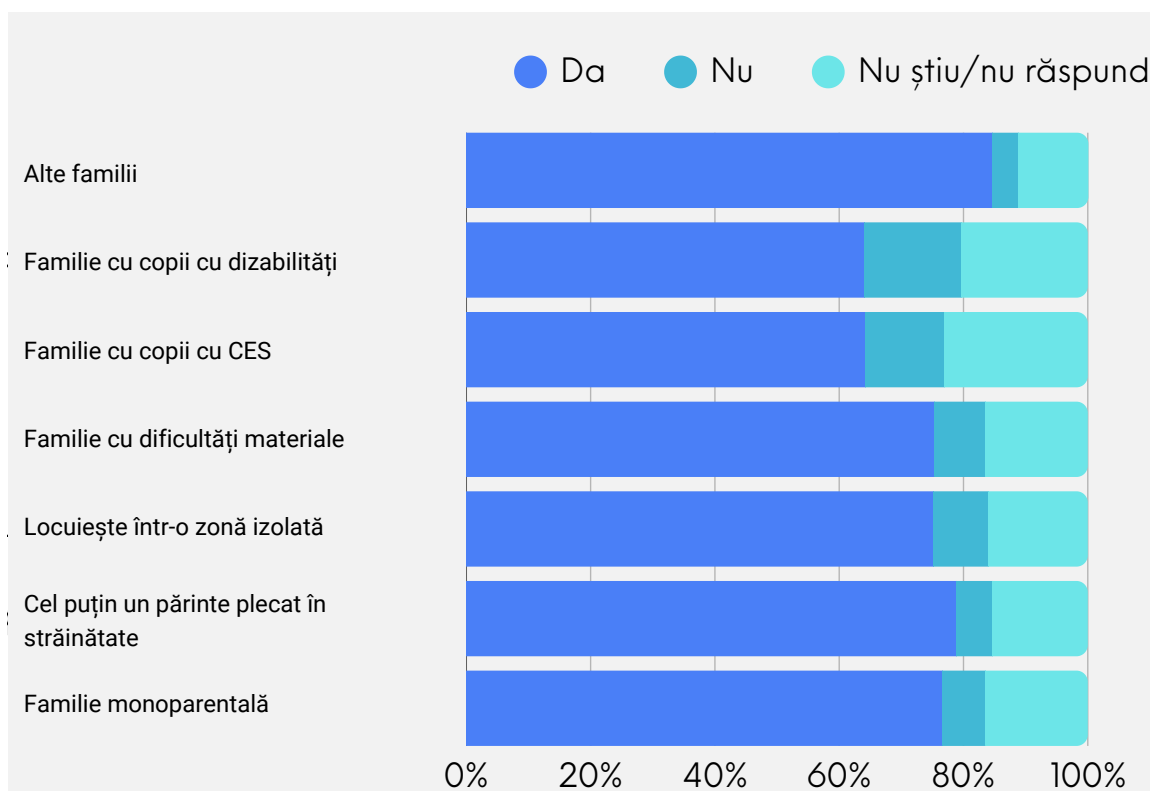

Fig. 20. Apartenența la categorii de vulnerabilitate și intențiile copiilor de continuare a studiilor (%)

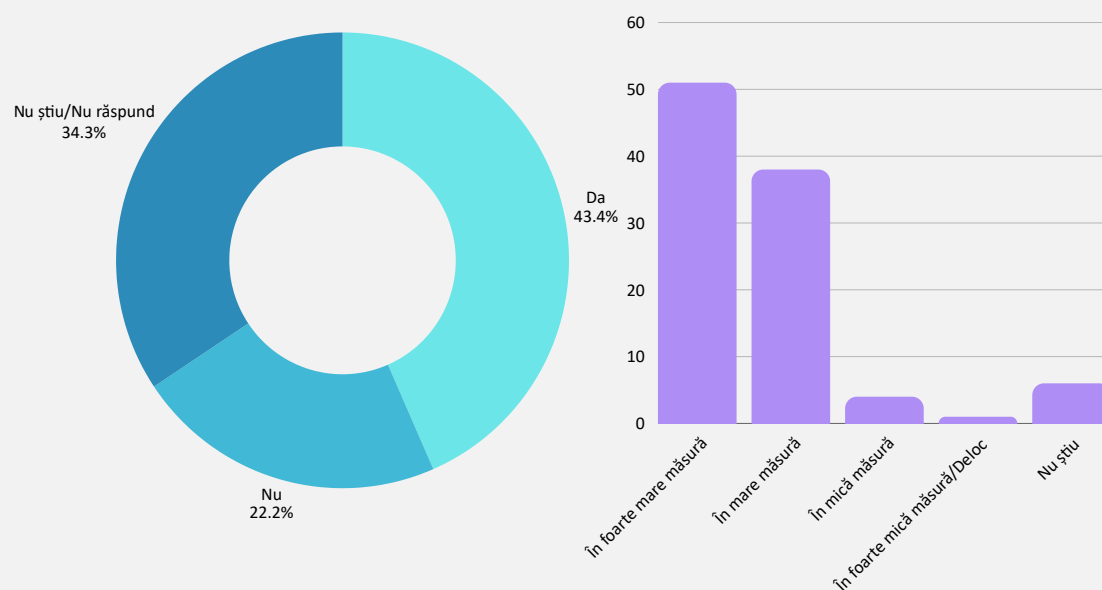

Fig. 21. Știți ce școală/facultate are/au în vedere copilul/copiii dvs. pentru continuarea studiilor?

Fig. 22. În ce măsură credeți că părinții au nevoie de mai multe informații despre diferitele școli/lice/facultăți și specializări pentru alegerea traseului școlar? (%)

Activitățile de informare și conștientizare despre calificări și meserii sunt percepute ca fiind foarte sau destul de folositoare de 95% dintre părinți, ceea ce indică o nevoie mare pentru astfel de acțiuni. De asemenea, pregătirea părinților pentru comunicarea și motivarea propriilor copii și consilierea lor pentru a-și sprijini cu succes copiii să își atingă potențialul sunt considerate utile de aproximativ 90% dintre părinți. Diferențele minore dintre nevoia pentru diferitele tipuri de măsuri sugerează că pachetele integrate de sprijin ar avea cel mai mare impact.

	Foarte folositor	Destul de folositor	Puțin folositor	Nefolositor	Nu știu	Total
Informare și conștientizare despre calificări și meserii	65.00%	31.10%	2.60%	0.30%	1.10%	100%
Pregătirea părinților pentru comunicarea și motivarea propriilor copii	56.70%	34.30%	6.30%	1.00%	1.70%	100%
Consilierea părinților pentru a-și sprijini cu succes copiii să își atingă potențialul	58.30%	31.00%	7.70%	1.20%	1.90%	100%

Tabel 2. Cât de folositor ar fi pentru părinți să beneficieze de următoarele măsuri pentru a sprijini participarea copiilor la școală? (%)

Percepția părinților privind costurile educației indică faptul că peste un sfert dintre părinți declară că fac față greu sau foarte greu cheltuielilor, iar acest lucru subliniază necesitatea măsurilor de sprijin financiar, burse suplimentare sau alte facilități pentru familii vulnerabile.

După problemele de sănătate, părinții consideră drept cauze principale ale abandonului școlar sau absenteismului lipsa de utilitate percepută a educației, nevoia de a munci pe fondul lipsurilor materiale și dificultatea de a susține

cheltuielile de cazare în localitatea unde se află școala/liceul. Din această perspectivă, serviciile de consiliere și sprijinul financiar acordat elevilor în nevoie reprezintă măsuri necesare pentru prevenirea abandonului școlar.

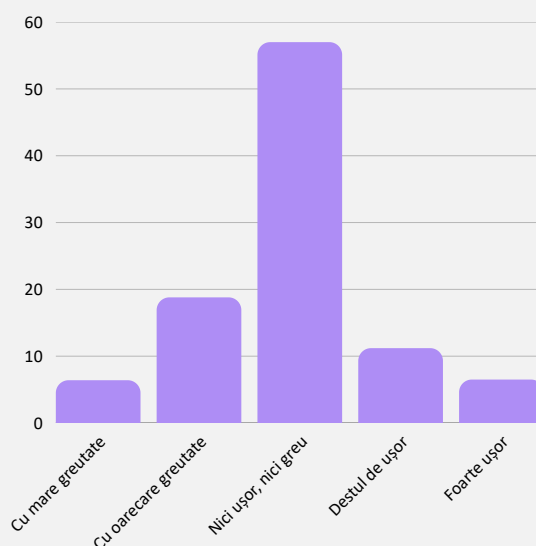

Fig. 23. Per ansamblu, cum ați spune că faceți față cheltuielilor legate de educația copiilor dvs.? (%)

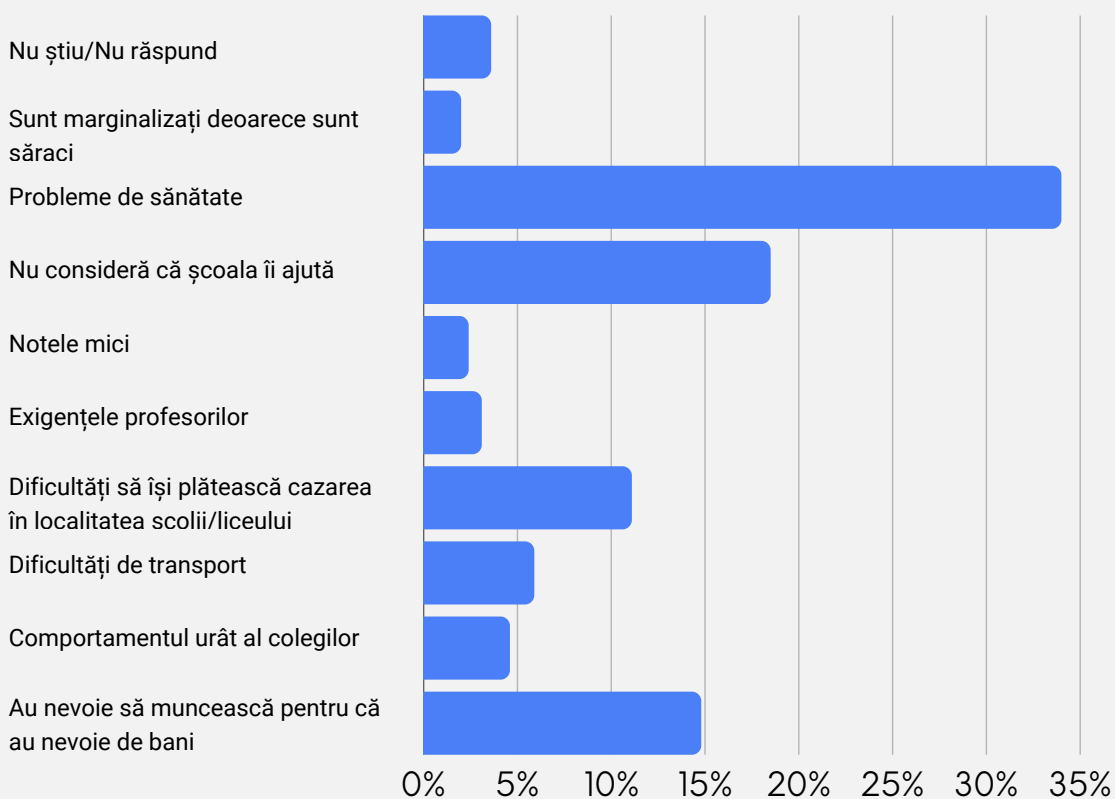
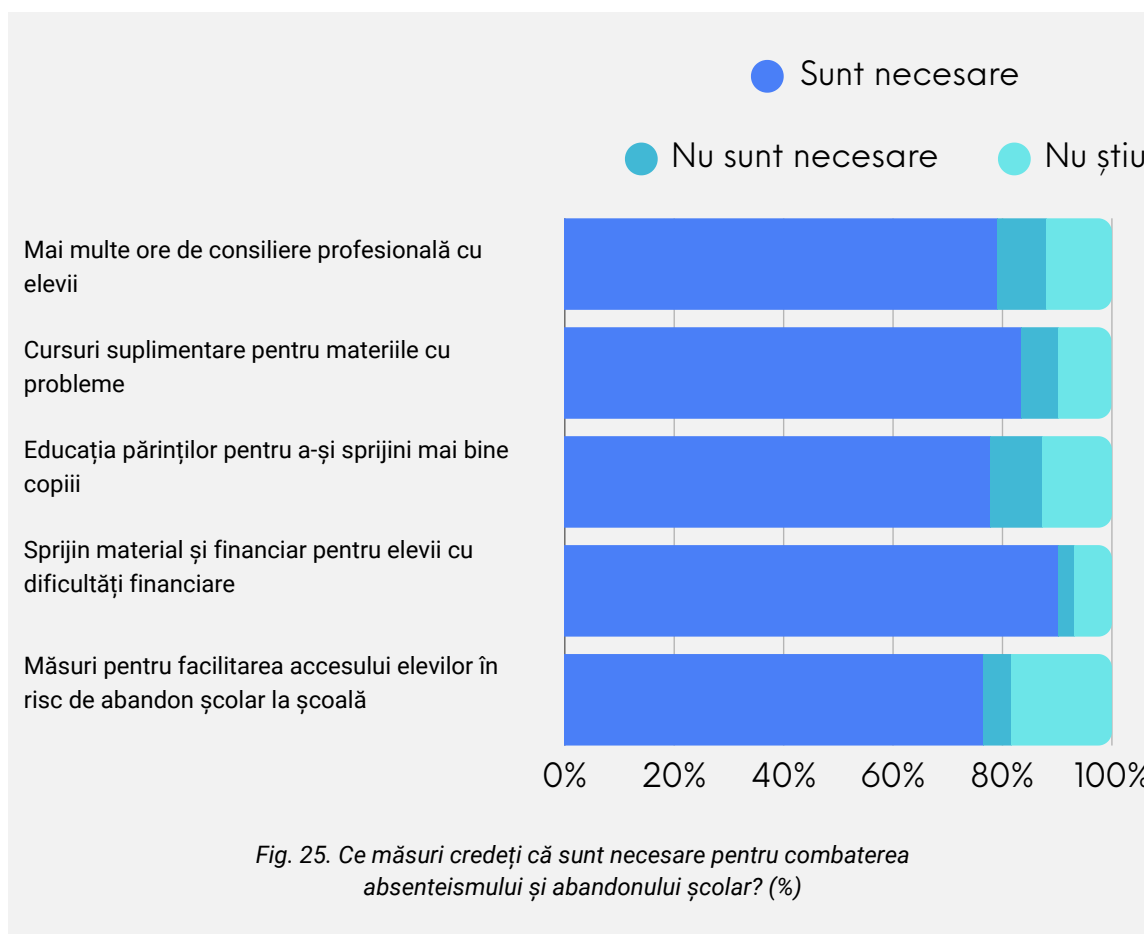
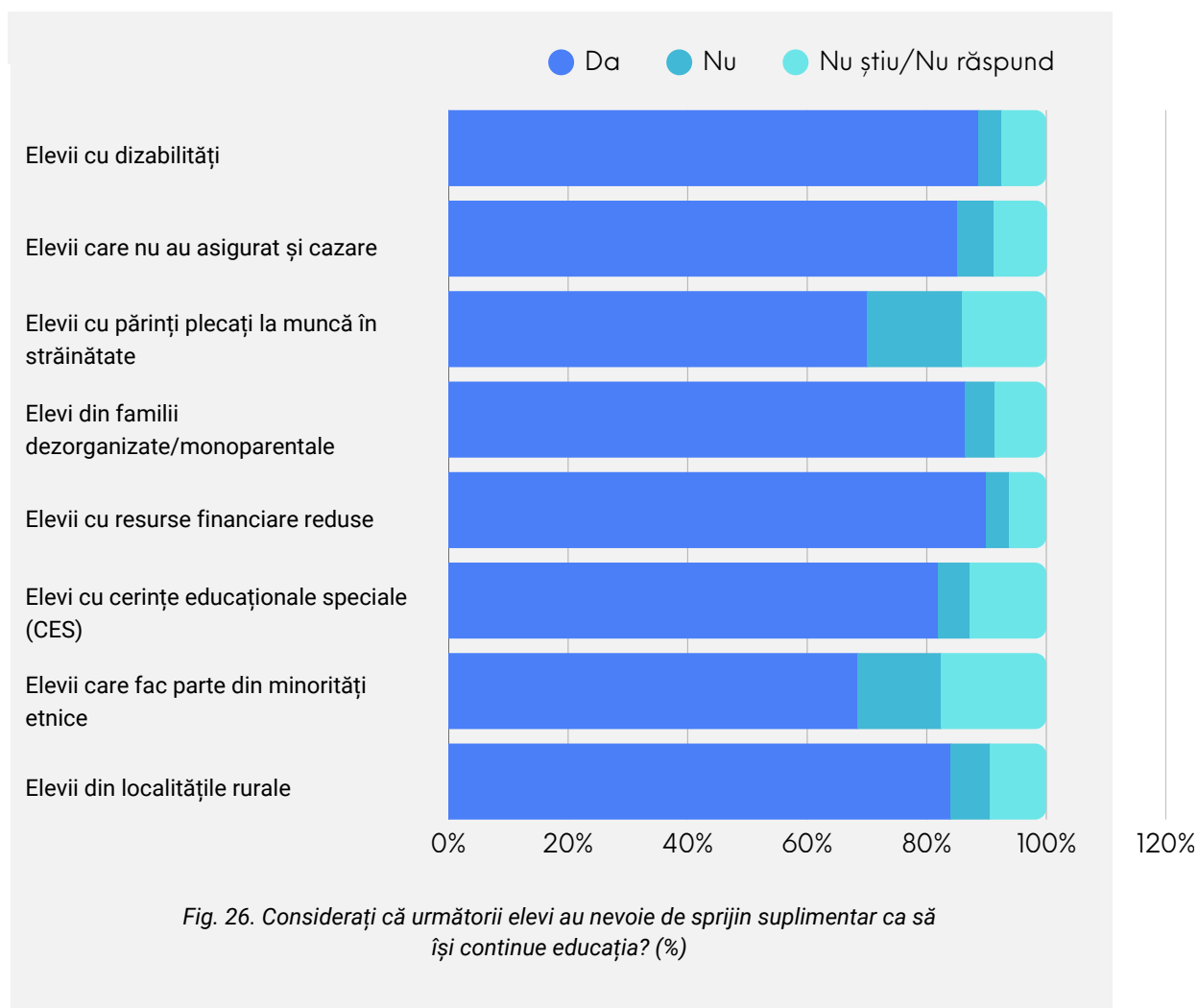

Fig. 24. Care credeți că este motivul principal pentru care unii elevi renunță la școală sau au multe absențe? (%)

Peste trei sferturi dintre părinți confirmă necesitatea unor măsuri de sprijin care să sprijine accesul la educație în condiții egale, precum creșterea numărului orelor de consiliere profesională, cursuri de educație remedială, educația părinților pentru a-și sprijini mai bine copiii, sprijin material și financiar pentru elevii cu dificultăți financiare și facilitarea accesului la educație pentru elevii în risc de abandon școlar.

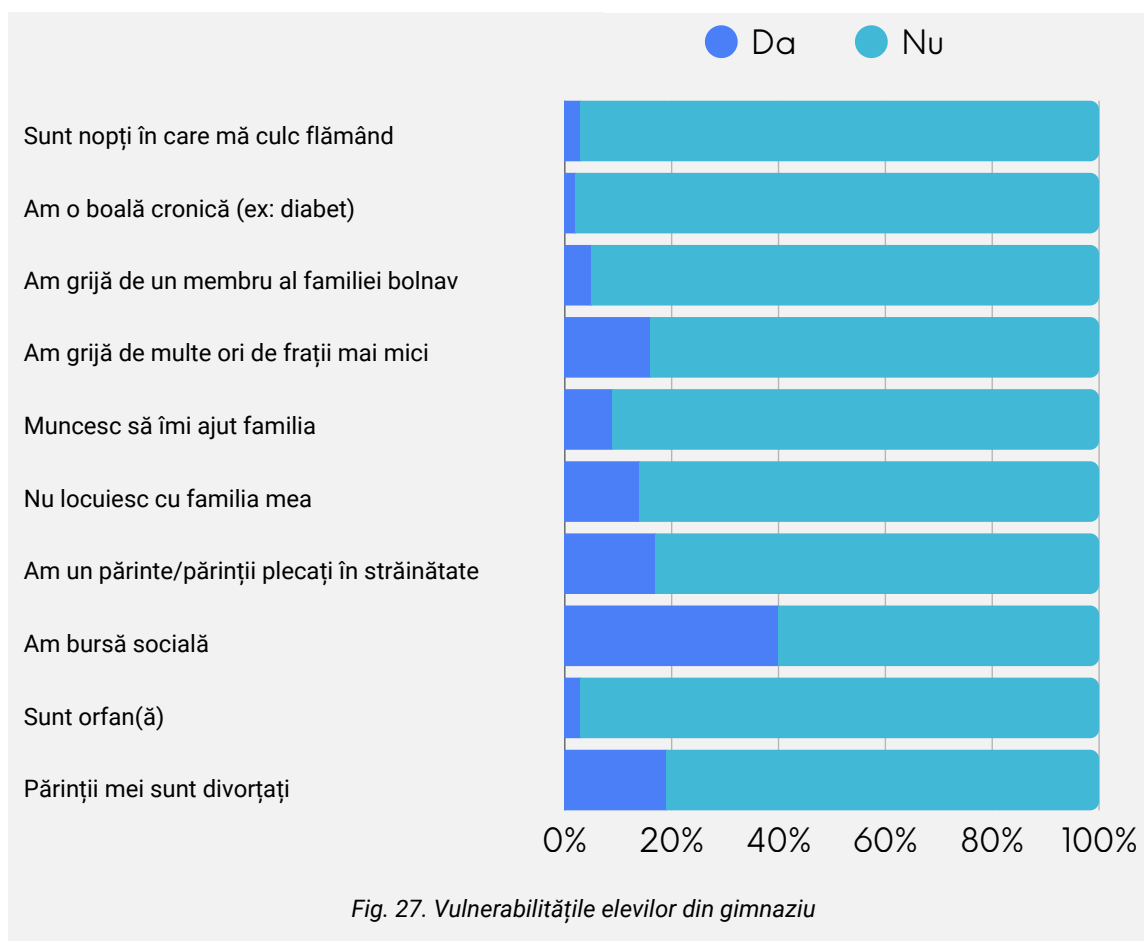

Datele colectate indică grupurile de copii care necesită intervenții prioritare pentru a evita excluziunea educațională. Cea mai mare necesitate de intervenție se regăsește pentru categoriile "elevi cu resurse financiare reduse" (90%), "elevi cu dizabilități" (89%), "elevi din familii monoparentale/dezorganizate" (86%), "elevi care nu au asigurat transportul și cazarea" (85%), "elevii din mediul rural" (84%), "elevii cu CES" (82%).

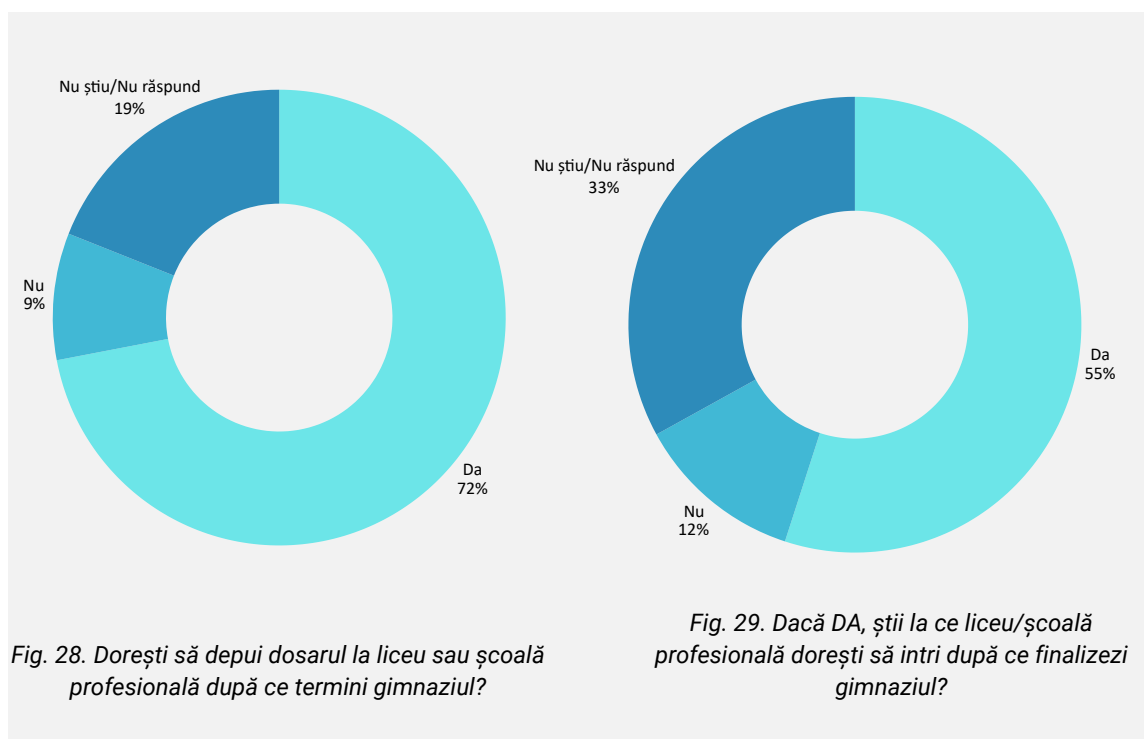

CAPITOLUL VI. PERSPECTIVA ELEVILOR DIN CLASELE TERMINALE DE GIMNAZIU

Elevii de gimnaziu au fost incluși în studiu deoarece identificarea timpurie a nevoilor, dificultăților și percepțiilor acestora poate facilita intervenții educaționale mai eficiente, contribuind la prevenirea unor probleme care ar putea deveni mai greu de gestionat în etapele ulterioare ale parcursului școlar.

Datele colectate cu privire la situațiile de vulnerabilitate (situații familiale, financiare, sociale etc.) cu care se confruntă elevii ajută la identificarea categoriilor de elevi care necesită intervenții prioritare pentru prevenirea excluziunii școlare și pentru asigurarea accesului egal la educație. Cea mai mare categorie este cea a elevilor beneficiari de bursă socială (40%), urmată de elevii ai căror părinți sunt divorțați/separați (19%). De asemenea, aproximativ o treime dintre elevi nu locuiesc împreună cu familia sau au cel puțin un părinte plecat la muncă în străinătate. Alte categorii răspândite includ elevii care au grijă de frații lor mai mici (16%) sau muncesc pentru a-și ajuta familia (9%). Pentru acești copii, responsabilitățile sunt prezente încă de la vârste fragede.

Întrebați despre opțiunea de continuare a studiilor, puțin peste jumătate dintre elevi au menționat liceul sau școala profesională la care doresc să se înscrie. Cealaltă jumătate fie nu a oferit niciun răspuns, fie a declarat că nu a luat încă o decizie (33%), iar alții au oferit un răspuns negativ (12%). Aceste rezultate sunt, de asemenea, îngrijorătoare, deoarece aproximativ jumătate dintre elevi nu au un traseu clar în ceea ce privește viitorul lor educațional.

Dintre elevii care au declarat că nu intenționează să își continue studiile după gimnaziu, majoritatea afirmă că doresc să se angajeze. O altă categorie importantă o reprezintă cei care nu au un plan clar formulat, răspunzând „nu știu” sau alegând să nu răspundă. Un număr mai mic de elevi au indicat că vor să își ajute familia în gospodărie sau au menționat dorința de a pleca în altă țară sau de a urma un traseu profesional informal.

Din răspunsurile lor, se poate observa necesitatea unor acțiuni de informare, consiliere și orientare profesională, pentru a sprijini elevii în clarificarea obiectivelor lor și în explorarea posibilităților de educație și formare profesională.

Majoritatea elevilor spun că au fost informați cu privire la opțiunile școlare pe care le au după finalizarea gimnaziului. Totuși, 31% dintre ei declară că nu au primit informații sau că nu știu dacă s-a întâmplat acest lucru.

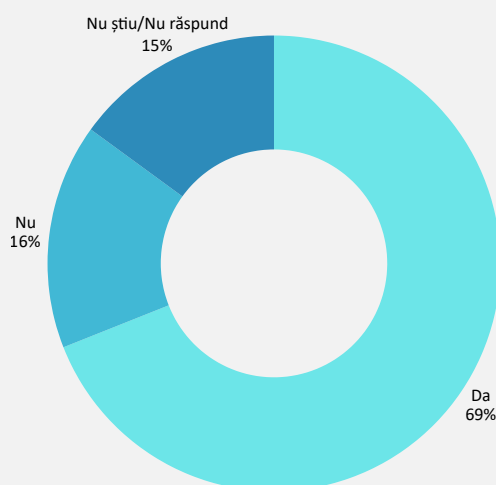

Fig. 30. Ai fost informat(ă) pe parcursul școlii de opțiunile școlare pe care le ai după finalizarea gimnaziului (informații despre licee și școli profesionale)?

Întrebați care consideră că este principala lor provocare după finalizarea gimnaziului, mare parte dintre elevi au menționat obținerea unor note bune la evaluarea națională(63%). Câțiva dintre ei (17%) consideră că principala provocare este să intre la liceu sau la școală profesională. 1 din 10 au ca provocare majoră să promoveze anumite materii și să nu rămână corigenți. Un număr mic de elevi temerile și-au exprimat temerile privind integrarea socială, cum ar fi frica de izolare sau de marginalizare în noul colectiv de liceu, dar și tristețea legată de despărțirea de colegii actuali.

Un alt grup important de răspunsuri vizează lipsa de claritate – unii elevi nu știu încă ce provocări îi așteaptă sau nu se pot exprima în acest sens, ceea ce poate reflecta lipsa de sprijin în planificarea viitorului educațional. În plus, apar mențiuni legate de probleme financiare și incertitudini legate de admiterea la liceu sau școală profesională, ceea ce indică obstacole sistemice și emoționale în accesul la educație.

Aceste răspunsuri evidențiază nevoia unei abordări integrate: consiliere educațională, sprijin emoțional și măsuri de combatere a inegalităților sociale pentru a asigura tranziția cu succes a elevilor către învățământul liceal sau profesional.

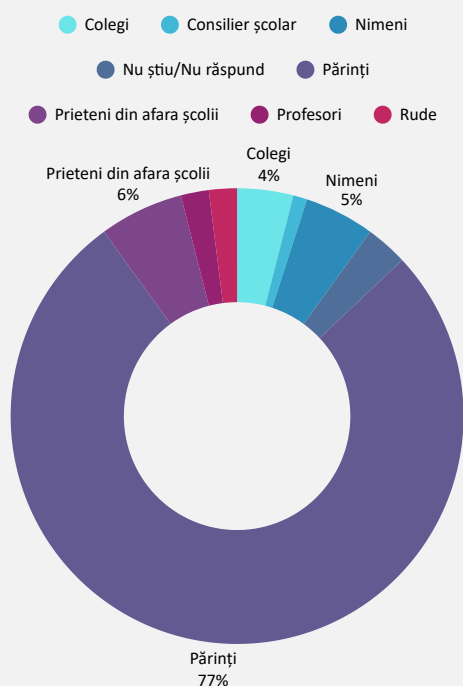

Fig. 31. Cu cine discuți cel mai frecvent despre ce vei face după ce termini cursurile de gimnaziu, cum ar fi cariera pe care dorești să o urmezi?

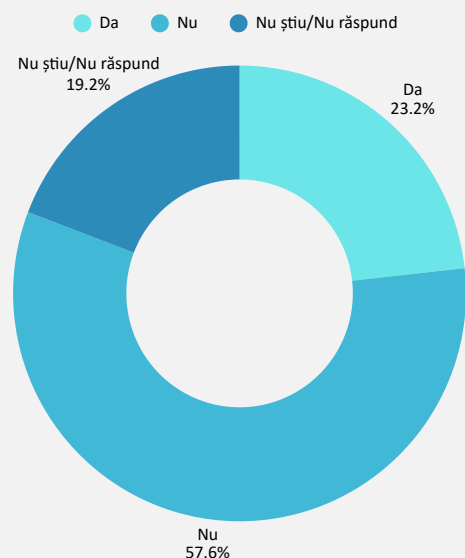

Fig. 32. Ai participat la vreun program de consiliere profesională vreodată?

Deși consilierea și orientarea profesională este atât de importantă pentru elevii de gimnaziu, 57% dintre elevii respondenți spun că nu au participat la un astfel de program, iar 20% au bifat varianta „nu știu/nu răspund”.

CAPITOLUL VII. PUTEREA COMUNITĂȚII. DREAM PENTRU ELEVI

Un aspect relevant care îi ajută pe elevii din liceele tehnologice este apartenența la o comunitate de sprijin, având în vedere, pe de o parte, nevoile lor specifice, pe de altă parte, prejudecățile privind învățământul profesional și tehnic. Comunitățile pot ajuta la reducerea inegalităților: elevi din zone rurale sau defavorizate pot beneficia de programe locale care să le ofere acces la formare tehnică bună, mentorat, sprijin moral. Participarea comunității crește senzația de apartenență, de sprijin, ceea ce poate reduce abandonul școlar, crește implicarea elevilor.

Un liceu tehnologic care este activ în comunitate, mai precis are parteneriate cu companii, comunități locale, proiecte vizibile, devine mai atractiv pentru elevi și pentru părinți și poate crește încrederea în calitatea învățământului tehnologic. Raportul World Economic Forum – Schools of the Future, arată că școlile nu pot funcționa izolat – ele ating cel mai mare impact atunci când sunt integrate în comunitățile lor locale și globale, implicând părinți, firme, ONG-uri și instituții publice. Comunitățile școlare devin astfel un factor cheie pentru incluziune, relevanță practică și dezvoltarea competențelor civice și profesionale.

Comunitatea DREAM este prima comunitate a tinerilor din liceele tehnologice și școlile profesionale din România, care își dorește să dezvolte competențele socio-emoționale ale acestora prin consiliere, mentorat, ghidare profesională și educație. În comunitate sunt înscriși, în prezent, 955 elevi, iar Asociația GO-AHEAD are parteneriate încheiate cu 112 unități cu ÎPT din 35 județe. Cele 112 licee au acces săptămânal gratuit la webinarii dedicate elevilor și bilunar la webinarii dedicate cadrelor didactice pe teme relevante și de actualitate.

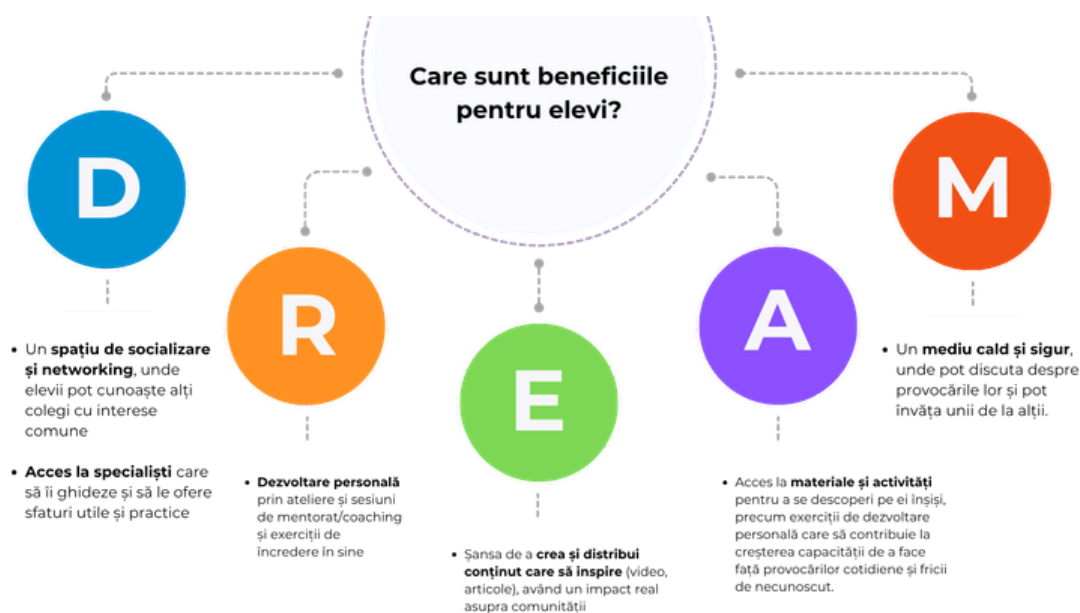

Fig. 33. Beneficiile pentru Comunitatea DREAM

Având în vedere toate problemele structurale din Învățământul Profesional și Tehnic, Comunitatea DREAM își propune să abordeze și să rezolve mai multe minusuri, printr-o abordare complexă ce vizează dezvoltarea socio-emoțională și profesională, dar și construirea abilităților pe care se pune mai puțin accent în mediul educațional, în lipsa resurselor umane, de timp și financiare.

Odată ce Comunitatea va crește, Asociația GO-AHEAD în continuare ca strategia va fi una ancorată în strategiile naționale și europene și va putea fi ajustată și replicată în timp în alte țări din Europa de Est și restul lumii.

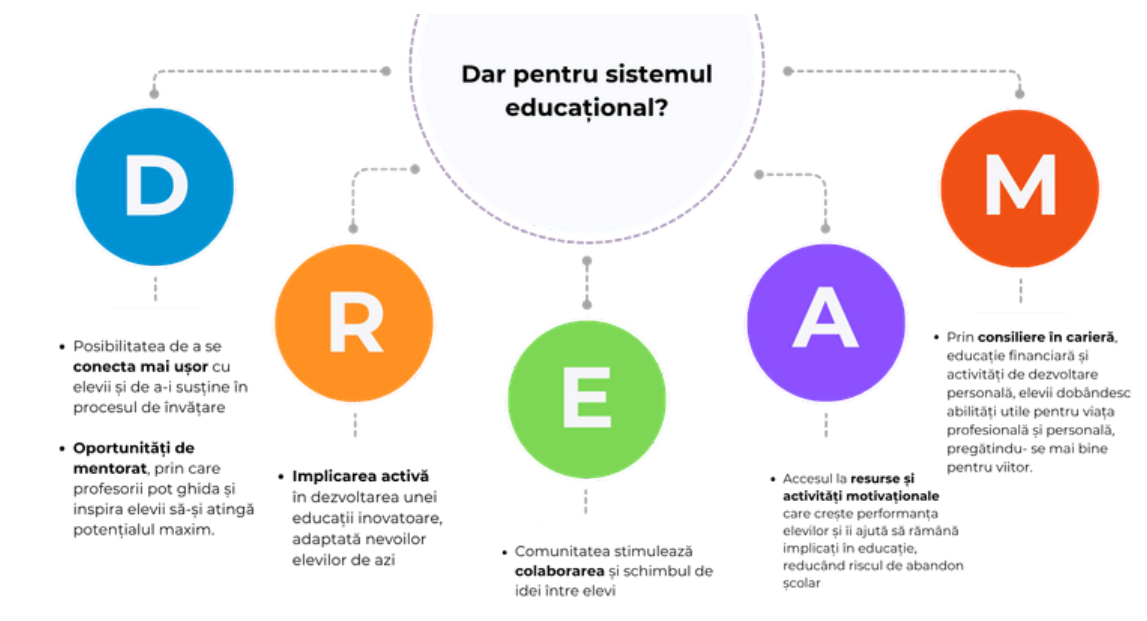

Fig. 34. Beneficii individuale ale Comunității DREAM

În acest moment, Asociația GO-AHEAD dezvoltă un program pilot în județul Dâmbovița. Proiectul vizează dezvoltarea de microcomunități locale (elevi, cadre didactice, consilieri, parteneri sociali, angajatori, alumni). Prin activitățile incluse în proiect, precum consiliere de grup, dezvoltare personală, workshop-uri și întâlniri de comunitate lunare să dezvoltăm noi perspective și noi rutine, mai precis:

- să nu mai lucrăm „pe insule”, ci împreună;
- să existe mai mult dialog între membrii comunității;
- să fie multă prezență a fiecăruia în viața celorlalți,
- mai multă deschidere pentru parteneriate,
- mai multă orientare către selectare și implementare de soluții;
- și mai ales: să îi punem pe TINERI în CENTRU, nu doar în planuri, ci în REALITATE.

CAPITOLUL VIII. CONCLUZII

În urma analizei documentelor și strategiilor relevante pentru creșterea accesibilității și atractivității învățământului profesional și tehnic, cât și a răspunsurilor oferite de cadre didactice din liceele tehnologice, elevi, elevi de gimnaziu și părinți, se pot trece în revistă câteva concluzii:

Nevoia de orientare și consiliere profesională

Potrivit răspunsurilor, o parte importantă a elevilor de gimnaziu nu cunosc clar opțiunile pe care le au după clasa a VIII-a. În paralel, mulți liceeni nu primesc suficient sprijin pentru a-și alege traseul educațional și profesional, iar fricile legate de eșec și viitor îi demotivează. Doar o treime au făcut vreodată un plan de dezvoltare personală (cu obiective pe termen scurt, mediu și lung pe plan educațional/personal/profesional). Din răspunsurile participanților la analiză, este nevoie de consilieri vocaționali și psihopedagogi bine pregătiți, cât și de instrumente de consiliere, inclusiv în relația cu părinții, care să explice clar avantajele Învățământului Profesional și Tehnic și oportunitățile de carieră.

Nevoia de sprijin socio-emoțional pentru elevi

Probleme precum anxietatea, frica de eșec, stresul școlar, anturajele nefavorabile și lipsa încrederii în sine afectează motivația elevilor. Din perspectiva elevilor dar și a cadrelor didactice, se remarcă necesitatea programelor de mentorat, activități non-formale și suport psihologic continuu.

Nevoia de activități remediale, cât și de comunități de sprijin

Peste jumătate dintre elevi recunosc că au dificultăți în înțelegerea lecțiilor, în timp ce aproape toate cadrele didactice consideră foarte utile sau utile programele remediale pentru citit, matematică și științe cu masă, transport, materiale. Peste 90% dintre cadrele didactice sunt de părere că ar fi foarte util și util ca elevii să participe la meditații/cursuri remediale, iar peste jumătate dintre ei consideră că ar fi utilă și foarte utilă participarea la vizite la operatori economici și consiliere școlară/psihologică. Comunitățile școlare sunt un factor cheie pentru incluziune, relevanță practică și dezvoltarea competențelor civice și profesionale.

Accesul elevilor la comunități de sprijin, inclusiv prin activități nonformale, precum evenimente de vizionare a unor filme inspiraționale sunt considerate foarte benefice pentru elevi de către cadrele didactice. Ateliere/evenimente dedicate tinerilor din învățământul profesional și tehnic sunt apreciate ca foarte utile și utile de peste 70% dintre elevii din liceele tehnologice.

Nevoia de sprijin financiar pentru elevii din liceele tehnologice

Cadrele didactice consideră foarte utile măsurile de sprijin financiar pentru elevi, alături de programele remediale, orientarea vocațională, mentoratul. Astfel, acordare de burse și sprijinul financiar precum cel pentru masă și transport sunt considerate esențiale de către cadre didactice, părinți și elevi. Mulți elevi provin din medii vulnerabile: lipsa banilor pentru haine, rechizite, transport, masă sau cazare limitează accesul la orice formă de învățământ secundar superior. O parte dintre părinți au nevoie de sprijin financiar mai consistent ca să poată susține participarea copiilor la școală. În contextul dificultăților financiare, migrația economică a părinților reprezintă un alt factor major de vulnerabilitate pentru elevi, conducând la diminuarea sprijinului familial în parcursul educațional. Datele indică faptul că 17% dintre elevi preiau responsabilități de îngrijire a fraților mai mici, situație care poate afecta timpul alocat studiului și dezvoltarea lor educațională.

Nevoia de informare și conștientizare la nivelul actorilor din educație

Atât strategiile, cât și răspunsurile cadrelor didactice, elevilor și părinților la chestionare denotă nevoia de comunități suport pe de o parte, pentru sprijinirea elevilor în a lua cele mai bune decizii privind traseul lor profesional, inclusiv finalizarea studiilor, iar pe de altă parte, pentru a susține campanii de informare și conștientizare în ceea ce privește abandonul timpuriu al școlii. Părinții din grupurile vulnerabile au nevoie de activități de conștientizare referitor la oportunitățile copiilor lor și la importanța retenției în educație. Implicarea agenților economici în comunitate și în activitățile non-formale școlare sunt cruciale pentru elevi și părinți în vederea informării corecte în legătură cu oportunitățile pe care le au, dar și a validării importanței finalizării studiilor.

Nevoia de formare profesională a cadrelor didactice

O parte dintre profesori nu sunt suficient pregătiți pentru a gestiona problemele cu care se confruntă generațiile tinere - fie că vorbim de aspectele socio-emoționale, fie de integrarea competențelor cheie ale secolului 21 ca parte a tehnicilor de predare, cât și de abordări didactice când vine vorba de elevi cu CES. Astfel, profesorii din Învățământul Profesional și tehnic au nevoie de formare continuă, adaptată evoluției tehnologiilor și cerințelor actuale ale pieței muncii.

Nevoia de informare, educație parentală și consiliere a părinților

Mulți părinți nu dispun de suficiente informații privind oportunitățile oferite de învățământul profesional și tehnic, specializările disponibile și avantajele sistemului dual. O parte dintre elevi nu discută cu părinții despre problemele lor, traseul educațional, temeri. Se remarcă utilitatea unor sesiuni de informare despre meserii și trasee școlare, consilierea lor pentru sprijinirea copiilor, dezvoltarea abilităților de a motiva și ghida copiii.

Sinteza perspectivelor elevilor, cadrelor didactice și părinților privind nevoile elevilor din ÎPT

Orientare și consiliere profesională

Perspectiva elevilor	Perspectiva cadrelor didactice	Perspectiva părinților
• Mulți elevi nu cunosc clar opțiunile educaționale disponibile după finalizarea clasei a VIII-a. • Elevii percep un nivel insuficient de sprijin în alegerea traseului educațional și profesional. • Doar aproximativ o treime dintre elevi au elaborat un plan de dezvoltare personală (pe termen scurt, mediu și lung). • Aproape o treime dintre elevii din ÎPT nu au un plan concret pentru perioada de după absolvirea liceului. • Aproape două treimi dintre elevi declară că au nevoie de sprijin (în mare sau în măsură moderată) pentru a face alegeri educaționale informate. • 9% dintre elevii de clasa a VIII-a nu intenționează să se înscrie la liceu sau la o școală profesională, iar 19% sunt nehotărâți. • Aproximativ jumătate dintre elevii de gimnaziu nu au un traseu clar în ceea ce privește viitorul lor educațional.	• 25% dintre cadrele didactice consideră că aproximativ jumătate dintre elevi întâmpină dificultăți în a face alegeri informate privind educația. • 55% dintre profesori consideră că activitățile de orientare vocațională sunt foarte utile. • Activități pentru cunoașterea oportunităților de calificare și angajare sunt considerate foarte benefice și benefice de 95% dintre profesori. • Consilierea elevilor pentru orientare școlară și profesională este percepută ca fiind domeniul cu cea mai mare nevoie de dezvoltare în formarea cadrelor didactice.	• Aproximativ o șesime dintre părinți resimt nevoia de sprijin suplimentar prin servicii de consiliere și orientare vocațională. • Peste trei sferturi dintre părinți consideră necesară creșterea numărului orelor dedicate consilierii profesionale.

Sprijin socio-emoțional pentru elevi

Perspectiva elevilor

- Lipsa motivației este una dintre cele mai frecvente dificultăți semnalate de elevi (40%).
- Consilierea psihologică este considerată utilă de mai mult de jumătate dintre elevi.
- Elevii din categorii vulnerabile sunt mai predispuși la abandon școlar.
- Lipsa unor intenții bine structurate după absolvire este mai frecventă în cazul elevilor care provin din familii monoparentale (38%) sau care au probleme familiale (35%).

Perspectiva cadrelor didactice

- Una dintre cele mai frecvente probleme identificate de profesori este lipsa de motivație în rândul elevilor.
- Aproximativ jumătate dintre cadrele didactice susțin că unii dintre elevi au încredere scăzută în propria persoană
- Jumătate dintre cadrele didactice susțin că unii dintre elevi se confruntă cu integrarea deficitară în colectivitate.
- Consilierea individuală/ de grup este considerată foarte utilă de 61% dintre cadrele didactice.
- Majoritatea cadrelor didactice (51%) consideră că este foarte necesară evaluarea și dezvoltarea personală a copiilor și elevilor, în timp ce mare parte dintre ei (40%) sunt de părere că este destul de necesară.
- Cadrele didactice consideră, de asemenea, că terapia ar fi utilă pentru reducerea abandonului școlar în rândul copiilor care provin din medii defavorizate.

Perspectiva părinților

- În opinia părinților, elevii întâmpină dificultăți în identificarea propriilor aspirații și înclinații.
- Părinții consideră că elevii au un nivel scăzut de încredere în sine.

Activități remediale și de comunități de sprijin

Perspectiva elevilor

- Accesul la comunități de sprijin online este considerat util de mai mult de jumătate dintre elevi.
- 68% dintre elevi percep meditațiile/cursurile remediale ca utile și foarte utile.

Perspectiva cadrelor didactice

- 56% dintre profesori consideră importantă apartenența la o comunitate de elevi din învățământul profesional și tehnic (IPT).
- 60% dintre profesori consideră extrem de utile programele remediale pentru citit, matematică și științe.

Perspectiva părinților

- Aproximativ un sfert dintre părinți semnalează nevoia unor intervenții de educație remedială pentru copiii lor.

Sprijin financiar pentru elevii din liceele tehnologice

Perspectiva elevilor

- Sprijinul financiar este considerat foarte util și util de majoritatea elevilor (82%).

Perspectiva cadrelor didactice

- Acordarea de sprijin financiar pentru cazare, masă și transport este considerată extrem de utilă de 61% dintre cadrele didactice.

Perspectiva părinților

- Peste un sfert dintre părinți declară că fac față greu sau foarte greu cheltuielilor educaționale ale copiilor.

Informare și conștientizare la nivelul actorilor din educație, consiliere parentală

Perspectiva elevilor

- 13% dintre elevi raportează relații deficitare cu profesorii.
- 10% dintre elevii care absentează nemotivat au probleme de natură familială.

Perspectiva cadrelor didactice

- Consilierea elevilor pentru orientare școlară și profesională este percepută ca fiind domeniul cu cea mai mare nevoie de dezvoltare în formarea cadrelor didactice.
- 22% dintre cadrele didactice nu știu dacă elevii lor ar avea nevoie

Perspectiva părinților

- 1 din 10 părinți nu cunoaște dificultățile cu care se confruntă copiii lor.
- 85% dintre părinți consideră că au nevoie de mai multe informații despre școli/ licee/facultăți și specializări.

Perspectiva elevilor	Perspectiva cadrelor didactice	Perspectiva părinților
11% dintre elevi au dificultăți la înțelegerea lecțiilor.	- de sprijin suplimentar, ceea ce ridică un semnal de alarmă privind comunicarea dintre cadrele didactice și elevi. - Dezvoltarea competențelor părinților pentru comunicarea și motivarea copiilor este considerată benefică de 94% dintre cadrele didactice. - Consilierea părinților pentru sprijinirea copiilor este considerată benefică de 95% dintre cadrele didactice.	Dintre părinții copiilor care doresc să își continue educația, doar 43% sunt bine familiarizați cu intențiile copiilor lor privind traseul educațional.

Recomandări și direcții de acțiune

Pe baza analizei realizate și a concluziilor formulate în cadrul studiului, propunem o serie de direcții de acțiune și recomandări menite să îmbunătățească sprijinul acordat elevilor din Învățământul Profesional și Tehnic, precum și să consolideze colaborarea și implicarea actorilor relevanți din comunitate.

1. Consolidarea vocii și participării elevilor la conturarea politicilor și programelor de învățământ dual, profesional și tehnic, cu sprijinul comunității DREAM.

Pentru această direcție susținem:

- Un spațiu sigur pentru socializare și networking cu colegi care împărtășesc interese similare (Discord, evenimente și întâlniri, bune practici și vizite angajatori, SoMe, etc.)

Dezvoltare personală prin workshopuri, mentorat, coaching și activități care cresc încrederea în sine. Astfel, considerăm că este necesară implementarea unor programe structurate de sprijin socio-emoțional pentru elevi, care să

- include mentorat, consiliere psihologică, activități non-formale și ateliere de dezvoltare personală. Astfel de intervenții pot contribui la creșterea încrederii în sine, la reducerea anxietății și la creșterea motivației pentru continuarea studiilor.
- Specialiști pentru ghidare practică și suport personalizat, webinarii pe teme relevante: stimă de sine, educație financiară, SoMe, AI, bullying, sustenabilitate, pregătirea pentru angajare, etc.
- Instrumente și activități care susțin reziliența în fața provocărilor de zi cu zi și autocunoașterea.

2. *Sprijinirea dezvoltării abilităților socio-emoționale ale profesorilor prin programe de formare, grupuri de dezvoltare personală. Bunăstarea cadrelor didactice este esențială pentru funcționarea eficientă a sistemului educațional.*

- Diriginții au un rol central în sprijinirea elevilor în plan educațional, personal și vocațional, însă pentru a îndeplini eficient această funcție au nevoie de resurse și suport adecvat. De aceea, susținem implementarea programelor de dezvoltare personală (ex. gestionarea situații dificile, gestionarea emoțiilor și stresului, comunicare asertivă și coeziune la nivelul cancelariei școlare și profesională în rândul cadrelor didactice din școli și licee.
- Formarea diriginților pe programe de dezvoltare socio-emoțională

3. *Facilitarea unei colaborări mai strânse între școli, companii, instituții publice și organizații ale societății civile, pentru a crea oportunități de învățare și carieră semnificative pentru tineri.*

- Trasee profesionale clar înțelese și asumate de tineri, suport și mentorat oferit de consilieri, tutori și voluntari pentru creșterea ratei de angajare și a retenției
- Tineri și părinți informați, care înțeleg cerințele și beneficiile noilor meserii, trasee de carieră și oportunități de învățare
- Suport adaptat liceelor și angajatorilor de la nivel local pentru implementarea învățământului dual, internshipuri, târguri de carieră, programe de învățare la nivel de HUB, învățarea la locul de muncă
- Suport pentru dialogul necesar adaptării specializărilor școlare la cerințele reale ale pieței muncii locale
- Practică „pe bune” la agenții economici și mentori din industrie

4. Conexiuni sustenabile într-un cadru comun, prin proiecte, întâlniri, workshop-uri și dialog comunitar constant între angajatori cu prezență locală, profesori, tineri, părinți, consilieri școlari și instituții, proiecte participative, construite într-un cadru susținut de autorități, angajatori și ONG-uri.

5. Îmbunătățirea atractivității și a percepției populației cu privire la învățământul profesional și tehnic, prin:

- Creșterea vizibilității și atractivității noilor locuri de muncă și oportunități de carieră din diverse sectoare (tradiționale și non-tradiționale, bazate pe tehnologie) pentru elevii din învățământul profesional și tehnic, părinți, profesori, angajatori și publicul larg
- Implicarea activă a angajatorilor de top în pregătirea, atragerea și păstrarea tinerelor talente în comunitățile locale sau naționale
- Reducerea stigmatului asociat învățământului tehnologic și îmbunătățirea percepției publice asupra absolvenților.

Ce ne propunem pentru elevii din ÎPT:

- Să aleagă traseul profesional care li se potrivește, optând pentru un loc de muncă din România
- Să finalizeze școala cu o calificare profesională
- Să dobândească competențele transversale ale viitorului – care îi va ajuta să se integreze ușor pe piața muncii
- Să facă față provocărilor tranziției de la școală la muncă (găsirea și menținerea unui loc de muncă adecvat, adaptare la echipă și la așteptările angajatorului)
- Să îi sprijinim prin dezvoltare personală și activități specifice să contribuie la scăderea incidenței cazurilor de agresivitate, bullying, discriminare, depresie, adicții, relații toxice.

BIBLIOGRAFIE

- Comisia Europeană (2020). Agenda Europeană a Competențelor pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență. Disponibil la: https://mmuncii.gov.ro/wp-content/uploads/2025/08/Communication_Agenda_comp_30June_v2_EN.pdf
- Consiliul Uniunii Europene (2025). Semestrul european în 2025. Disponibil la: <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/european-semester/2025>
- Eurostat (2024). Ratele de ocupare a tinerilor care nu sunt în educație și formare, în funcție de nivelul de educație atins și de anii trecuți de la finalizarea celui mai înalt nivel de educație. Disponibil la: https://doi.org/10.2908/EDAT_LFSE_24
- Consiliul Uniunii Europene (2025). Recomandarea Consiliului privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale României (ST 10984 2025 INIT). Disponibil la: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10984-2025-INIT/en/pdf>
- Parlamentul României (2023). Legea învățământului preuniversitar nr. 198 din 4 iulie 2023. Monitorul Oficial al României, nr. 613. Disponibil la: https://edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2023/Legi_educatie_Romania_educata/legi_monitor/Legea_invatamantului_preuniversitar_nr_198.pdf
- Ministerul Educației (2023). Planul Național de Implementare pentru Educație și Formare Profesională Inițială și Continuă (PNI-VET) – România. Disponibil la: https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Cooperare-Internationala/2023/Romania_PNI-VET_RO.pdf
- Guvernul României (2023). Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului „Copii protejați, România sigură” 2023-2027. Disponibil la: <https://copii.gov.ro/1/strategia-nationala-copii-protejati-romania-sigura-2023-2027-a-fost-aprobata/>
- Ministerul Educației (2024). Strategia Națională pentru Susținerea Părinților 2024–2030. Disponibil la: https://www.edu.ro/sites/default/files/Proiect_SNSP_2024_2030.pdf
- Guvernul României (2018). Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030. Disponibil la: <https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf>
- Ministerul Educației. (2024). Raport privind starea învățământului preuniversitar din România – anul școlar 2023-2024. Disponibil la: https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2024/div/Rapoarte_sistem/Raport_Stare_invatamant_preuniv-2023-2024.pdf

-
- Asociația GO-AHEAD. (2025). Nevoi și aspirații ale elevilor și elevelor din liceele tehnologice și școlile profesionale din România. Disponibil la: <https://go-ahead.ro/studii/nevoi-si-aspiratii-ale-elevilor-si-elevelor-din-liceele-tehnologice-si-scolile-profesionale-din-romania/>